

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี
ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เมธิรา แซ่เฮ็ง

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
กลุ่มวิชาการบริหารทั่วไป
วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
เมษายน 2560
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ได้พิจารณางานนิพนธ์
ของ เมธิรา แซ่เฮ็ง ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์

.....
.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(อาจารย์ ดร.รชฎ จันทร์น้อย)

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

.....ประธาน
(อาจารย์ ดร.รชฎ จันทร์น้อย)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.อุษณากร ทาวะรัมย์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.จักรชัย สือประเสริฐสิทธิ์)

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจอนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนีย์ ธารเสนา)

วันที่.....11.....เดือน.....เมษายน.....พ.ศ....2560.....

กิตติกรรมประกาศ

งานนิพนธ์ครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ด้วยความอนุเคราะห์จากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยขอขอบพระคุณความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดีจาก ดร.รชฎ จันทรน้อย อาจารย์ที่ปรึกษา งานนิพนธ์ที่ได้กรุณาแนะนำและให้คำปรึกษา ให้ความรู้ แนวคิด ตลอดจนตรวจข้อบกพร่อง แก้ไข ปรับปรุงงานนิพนธ์ ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการดำเนินการวิจัยให้สำเร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ คณะกรรมการทุกคน ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการสอบงานนิพนธ์ครั้งนี้

ขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่ประจำวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพาทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการประสานงาน และให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ด้วยดีเสมอมา

ขอขอบคุณ มหาวิทยาลัยบูรพา และนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ทุกคนที่กรุณาให้ข้อมูลเป็นอย่างดีจนบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์แก่บุคลากรทางการศึกษาและ ผู้สนใจทั่วไป ตลอดจนจะเป็นประโยชน์ในการสร้างองค์ความรู้ทางด้านทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อไป

เมธิรา แซ่เฮ้ง

58930171: กลุ่มวิชา: การบริหารทั่วไป; รป.ม. (การบริหารทั่วไป)

คำสำคัญ: พฤติกรรมการออม/ การใช้จ่าย/ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์

เมธีรา แซ่เฮ็ง: ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (FACTORS RELATING TO SAVING AND SPENDING BEHAVIORS OF FRESHMEN AT BURAPHA UNIVERSITY, BANGSEAN CAMPUS ACCORDING TO SUFFICIENCY ECONOMY PHILOSOPHY) อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์: รชฎ จันทร์น้อย, Ph.D. หน้า 93. ปี พ.ศ. 2560.

การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงิน และทดสอบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินดังกล่าว รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน จำนวน 385 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานด้วยค่าสถิติ Pearson correlation

ผลการศึกษาพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า นิสิตกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติมากที่สุด คือ ประเด็นการใช้จ่ายเงินไปในทางที่ถูกต้อง เหมาะสม ไม่ใช่จ่ายเงินไปในทางที่ผิด เช่น ชื้อยาเสพติด เล่นการพนัน ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยด้านเจตคติต่อพฤติกรรม และปัจจัยด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงนั้น มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเชิงบวกระดับน้อยมาก ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 และ 0.05 ตามลำดับ ดังนั้น ควรมีการส่งเสริมให้นิสิตมีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งจะส่งผลให้เกิดเจตคติที่ดี ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงิน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการส่งเสริมการออมผ่านสถาบันครอบครัว หรือส่งเสริมให้มีการปลูกฝังให้รักการออมโดยคนในครอบครัว เนื่องจากบุคคลในครอบครัวเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อการเพิ่มการออมของนิสิต นอกจากนี้ควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้จ่ายแก่นิสิตเกี่ยวกับสัดส่วนการใช้จ่ายเงินและการเก็บออมที่เหมาะสม

58930171: MAJOR: GENERAL ADMINISTRATION; M.P.A. (GENERAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: SAVING BEHAVIOR/ SPENDING/ RELATING FACTORS

METHIRA SAEHENG: FACTORS RELATING TO SAVING AND SPENDING BEHAVIORS OF FRESHMEN AT BURAPHA UNIVERSITY, BANGSAEN CAMPUS ACCORDING TO SUFFICIENCY ECONOMY PHILOSOPHY. ADVISOR: RACHATA CHANNOI, Ph.D. 93 P. 2017.

The objectives of this study were to study savings and spending behaviors and to study factors relating to the savings and spending behaviors of freshmen at Burapha University, Bangsaen campus, according to the sufficiency economy philosophy. The tool used for data collection was questionnaires. The sample group was 385 freshmen at Burapha University, Bangsaen campus. The data was analyzed by frequency, percentage, mean, and standard deviation. The hypothesis was tested using Pearson correlation coefficient.

From the results of the study, it was found that the overall opinion on applying the sufficiency economy philosophy in their life was at a high level. The aspect that was the most practiced was appropriately spending money and not inappropriately spending money (such as buying narcotics, gambling). From the hypothesis testing, it was found that attitudes and subjective norm factors positively impacted the saving and spending behavior of Burapha University, Bangsaen campus, freshmen according to the sufficiency economy philosophy with the level of statistical significance set at 0.01 and 0.05, respectively. Therefore, students should be encouraged to have knowledge on the sufficiency economy philosophy. This will result in good attitudes and impact the saving and spending behaviors. Additionally, related agencies should promote savings through family institutions or encourage students to cultivate a like for savings by family members. This is because family members influence the students' savings. Additionally, the students should be provided with knowledge about how to appropriately spend and save their money.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฅ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมติฐานการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	8
แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับการออมและการใช้จ่ายเงิน.....	17
แนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน	22
การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา.....	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	33
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	41
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	41
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	43
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	43
วิธีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	45
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	46
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย.....	50
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	50
ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต นิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง.....	53
ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิต ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	61
ตอนที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม ในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	64
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	69
สรุปผลการวิจัย.....	69
อภิปรายผล.....	72
ข้อเสนอแนะ.....	77
บรรณานุกรม.....	79
ภาคผนวก.....	83
ภาคผนวก ก.....	84
ภาคผนวก ข.....	91
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	93

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3-1 จำนวนประชากรและและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามคณะ.....	42
3-2 ผลการทดสอบความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยวิธีการของคอนบราค.....	46
4-1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลทั่วไป.....	51
4-2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ในการดำเนินชีวิต จำแนกเป็นรายด้าน.....	54
4-3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ในการดำเนินชีวิต ด้านเจตคติต่อพฤติกรรม.....	55
4-4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ในการดำเนินชีวิต ด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง.....	58
4-5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ในการดำเนินชีวิต ด้านการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม.....	60
4-6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงิน...	
4-7 ผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยด้านเจตคติมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออม และการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	62 65
4-8 ผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยด้านด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	66
4-9 ผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	67
4-10 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมในการออมและการใช้ จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	68

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1-1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
2-1 สรุปปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	15
2-2 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน	23
2-4 แนวทางการพัฒนาสู่สถานศึกษาพอเพียง.....	31

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากวิกฤตการณ์เศรษฐกิจของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2540 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางออกของปัญหาแก่พสกนิกรชาวไทย โดยพระราชทานแนวทางในการแก้ไขวิกฤตการณ์ ภายใต้ชื่อ “เศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งเป็นแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลางเพื่อให้ประชาชนรอดพ้นจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงมีพระราชดำรัสเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงเนื่องในโอกาสต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง พระองค์ท่านได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการพัฒนาที่อยู่บนพื้นฐานของการพึ่งตนเอง ความพอมีพอกินพอใช้ การรู้จักความพอประมาณ การคำนึงถึงความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวและทรงเตือนประชาชนชาวไทยไม่ให้ประมาทตระหนกถึงการพัฒนาตามลำดับขั้นตอนที่ถูกต้องตามหลักวิชา ตลอดจนมีคุณธรรมเป็นกรอบในการดำรงชีวิต

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากสาขาต่าง ๆ มาร่วมกันศึกษาและทำความเข้าใจพระราชดำรัสเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง แล้วสรุปเป็นปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและได้อัญเชิญมาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศในแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) โดยพยายามส่งเสริมให้ประชาชนทุกระดับ เกิดความเข้าใจและนำไปปฏิบัติ และได้สืบเนื่องถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ที่เน้นการกำหนดเป็นแผนยุทธศาสตร์ที่ได้ อัญเชิญปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวปฏิบัติในการพัฒนาประเทศ มุ่งเน้นการบริหารจัดการทุนทางเศรษฐกิจ สังคม ทุนทางทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างบูรณาการ โดยมุ่งให้เกิดความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน เกิดการพัฒนาแบบยั่งยืน โดยมีพื้นที่และชุมชนเป็นตัวตั้ง โดยมียุทธศาสตร์สร้างชุมชนเข้มแข็ง ซึ่งเป็นรากฐานความมั่นคงของประเทศ มีแนวคิดและมุมมองที่ให้เห็นความสำคัญกับภาวะความสมดุลที่เกิดจากทุกองค์ประกอบที่สัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง พอดี มีความสมดุล การพัฒนาต้องอยู่ภายใต้หลักคุณธรรม คือ การกระทำที่นำไปสู่ความสมดุลของการอยู่ร่วมกัน ซึ่งจะต้องเกิดขึ้นในทุกระดับ โดยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

แห่งชาติ ฉบับที่ 11 กำหนดวัตถุประสงค์หลัก 3 ข้อ คือ 1) เพื่อสร้าง เสริมศักยภาพชุมชนและการเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่าย ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน 2) เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิตประชาชน บนพื้นฐานการใช้ทุนเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างมีคุณภาพ และ 3) เพื่อพัฒนาศักยภาพชุมชนให้อยู่ร่วมกับระบบนิเวศน์อย่างเกื้อกูล มีความสงบสุขและสมานฉันท์ โดยกำหนดหลักการและยุทธศาสตร์สำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงไว้ ดังนี้ คือ 1) สร้างองค์ความรู้/ฐานข้อมูล 2) ค้นหาตัวอย่างรูปธรรมที่หลากหลาย 3) สร้างเพื่อน สานข่ายขยายผล และ 4) พัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ โดยได้คาดหวังผลในระยะยาวที่จะทำให้ 1) คนไทยใช้ชีวิตบนฐานเศรษฐกิจพอเพียง 2) สังคมไทยมีเครือข่ายความร่วมมือเศรษฐกิจพอเพียง และ 3) การพัฒนาอยู่บนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งทั้งหมดนี้ให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้น การนำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ไปสู่การปฏิบัติจึงจำเป็นต้องมีกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกระดับชั้น

รัฐบาลได้น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ใช้ในการพัฒนาประเทศภายใต้กรอบ แนวคิดการพึ่งพาตนเองเป็นหลัก ยึดความพอดีหรือทางสายกลาง หลีกเลียงปัจจัยเสี่ยงในการดำเนินงาน สร้างความสมดุล สร้างภูมิคุ้มกัน ภายใต้การมีคุณธรรมและจริยธรรม โดยใช้ 4 ป. คือ โปร่งใส เป็นธรรม ประหยัด และมีประสิทธิภาพ เป็นตัวกำกับเพื่อนำไปสู่ความสมานฉันท์ ก่อให้เกิด “สังคมอยู่ดีมีสุข” และได้กำหนดนโยบายส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โดยยึดหลักการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม “ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา”

ปัจจุบันหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นที่สนใจในหมู่ผู้ทรงคุณวุฒิและนักวิชาการชาวต่างประเทศมากขึ้นเรื่อย ๆ และเป็นทางเลือกหนึ่งในการหาทางออกสำหรับวิกฤตการณ์ที่โลกกำลังเผชิญอยู่ในปัจจุบัน และได้มีการเผยแพร่ออกไปจนเป็นที่รับรู้ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางในแวดวงของนักวิชาการด้านการพัฒนา รวมทั้งเป็นแนวคิดของการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่ประเทศต่าง ๆ ควรนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาประเทศของตนเองต่อไป

มหาวิทยาลัยบูรพาก็เช่นเดียวกัน ผู้บริหารมหาวิทยาลัยได้มีการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารและพัฒนาภายในหน่วยงาน รวมถึงส่งเสริมให้นิสิตยึดถือเป็นหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง เพื่อให้เทียบพร้อมทั้งด้าน “คุณธรรม” และ “ความรู้” ซึ่งจะนำไปสู่การวิเคราะห์อย่าง “มีเหตุผล” รอบคอบและระมัดระวังด้วยจิตสำนึกในศีลธรรมและคุณธรรมให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและสามารถตัดสินใจโดยใช้หลัก “ความพอประมาณ” ในการดำเนินชีวิตอย่างมีจริยธรรม ซื่อสัตย์สุจริต อดทนขยันหมั่นเพียร อันจะเป็น “ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี” ในคนพร้อมเผชิญต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ดำรงชีวิตอย่างมี

ศักดิ์ศรีและมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม อยู่ในครอบครัวที่อบอุ่นและสังคมที่สงบสันติสุข ขณะเดียวกันเป็นพลังในการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจให้มีคุณภาพ มีเสถียรภาพและเป็นธรรม รวมทั้งการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เป็นฐานการดำรงชีวิตและการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน นำไปสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน

แนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of planned behavior: TPB) เป็นทฤษฎีที่นำเสนอโดย Ajzen (1991) ทฤษฎีนี้อธิบายว่า การแสดงพฤติกรรมของมนุษย์จะเกิดจากการชี้แนะ โดยความเชื่อ 3 ประการ ได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม (Behavioral beliefs) ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (Normative beliefs) และความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถในการควบคุม (Control beliefs) ซึ่งความเชื่อแต่ละตัวจะส่งผลต่อตัวแปรต่าง ๆ (Ajzen, 1991) ซึ่งทฤษฎีนี้ถูกนำมาใช้ในงานวิจัยที่หลากหลาย เช่น ปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการป้องกันโรคอ้วนและดัชนีมวลกาย ในเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิต กรุงเทพมหานคร, อิทธิพลของทัศนคติการคัดลอกตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมต่อความตั้งใจของกลุ่มสมรรถนะในการมารับบริการตรวจคัดกรองเลือดเพื่อหาการติดเชื้อเอชไอวี และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการตรวจเลือดก่อนแต่งงานของประชาชนจังหวัดนครพนม เป็นต้น แต่ยังไม่ถูกนำมาใช้ในงานวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงิน และแม้ว่าจะมีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในมหาวิทยาลัยบูรพา แต่ยังคงขาดงานวิจัยที่ศึกษาการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นพฤติกรรมในการออมของนิสิต

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามกรอบแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of planned behavior) เพื่อจะได้ทราบถึงพฤติกรรมในการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องให้สัมฤทธิ์ผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. เพื่อทดสอบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สมมติฐานการวิจัย

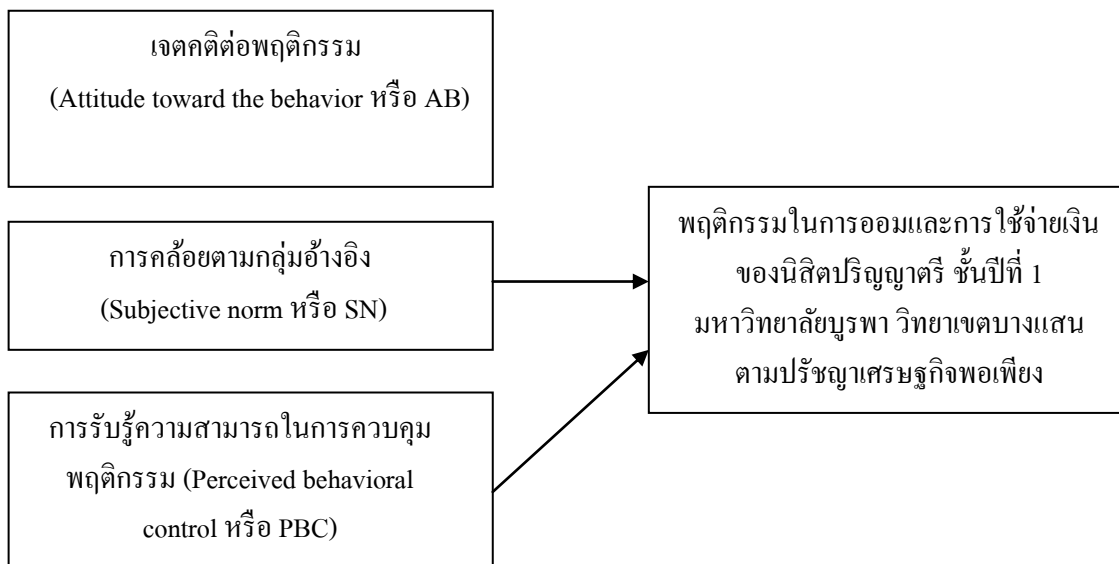
1. สมมติฐานการวิจัยที่ 1 เจตคติต่อพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. สมมติฐานการวิจัยที่ 2 การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
3. สมมติฐานการวิจัยที่ 3 การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้เริ่มต้นจากการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมาในอดีต และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ทำให้ทราบถึงตัวแปรที่มีความสำคัญต่อการที่จะทำการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และมีกรอบแนวคิดในการวิจัยโดยมีตัวแปรที่สำคัญ 2 ตัวแปรประกอบด้วย ตัวแปรแรกคือ ตัวแปรอิสระ มาจากทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of planned behavior: TPB) ของ Ajzen (1991) ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม และตัวแปรที่สอง คือ ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1-1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้แบ่งขอบเขตการศึกษาออกเป็น 3 ด้านหลัก ๆ ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาครั้งนี้ศึกษาในประเด็นด้าน

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยได้ศึกษาในประเด็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามกรอบทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of planned behavior: TPB) ของ Ajzen (1991) ซึ่งประกอบด้วย

1. ทักษะเจตคติต่อพฤติกรรม
2. การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง
3. การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม

สำหรับตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. ตัวแปรอิสระ (Independent variables) แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ
  - 1.1 ทักษะเจตคติต่อพฤติกรรม

1.2 การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง

1.3 การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม

2. ตัวแปรตาม (Dependent variables) ได้แก่ พฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้มีประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน จำนวน 9,919 คน โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 385 คน

ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ทำการวิจัยและเก็บข้อมูล ในช่วงวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2560 ถึง 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2560 รวมระยะเวลา 5 เดือน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการนำไปใช้ในการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของมหาวิทยาลัยบูรพา
2. ทราบถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษาวิจัยได้ให้คำนิยามศัพท์ เพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน ดังนี้
 พฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การปฏิบัติของนิสิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในด้านเศรษฐกิจ การออมและการใช้จ่ายเงินตามกรอบปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดี เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม รวมไปถึงการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักสายกลาง มีความพอเหมาะพอดี รู้จักประมาณตน ไม่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย และรู้จักออม

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงิน หมายถึง ปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นการปฏิบัติของนิสิตในด้านเจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ซึ่งมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เจตคติต่อพฤติกรรม (Attitude toward the behavior หรือ AB) เป็นความรู้สึกรู้สึกของนิสิตที่เป็นทางบวก ทางลบ หรือสนับสนุน ต่อต้าน ต่อการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นปัจจัยส่วนบุคคล ถ้านิสิตมีความเชื่อว่าการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแล้ว จะได้รับผลทางบวกก็จะมีแนวโน้มที่จะมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมนั้น ในทางตรงข้ามหากมีความเชื่อว่าการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้นแล้วจะได้รับผลในทางลบ ก็จะมีแนวโน้มที่จะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อพฤติกรรมนั้น และเมื่อมีทัศนคติทางบวกก็จะเกิดเจตนาหรือตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมหรือปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้น

การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective norm หรือ SN) เป็นการรับรู้ของนิสิตว่า ผู้ซึ่งเขาให้ความสำคัญว่า บุคคลเหล่านั้นได้ปฏิบัติหรือต้องการให้เขามีพฤติกรรมการออมและการใช้จ่ายเงินตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงหรือไม่ ถ้านิสิตได้รับรู้ว่าคนที่มีความสำคัญต่อเขาได้ทำพฤติกรรมนั้น หรือต้องการให้เขาทำพฤติกรรมนั้นก็จะมีแนวโน้มที่จะคล้อยตามและทำตามด้วย

การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (Perceived behavioral control หรือ PBC) การที่นิสิตรับรู้ในการประเมินความยากง่ายต่อการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในด้านการออมและการใช้จ่ายเงิน และความสามารถในการควบคุมตนเองในการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการประเมินจากประสบการณ์ในอดีต ตลอดจนการคาดคะเนปัจจัยที่สนับสนุนหรือเป็นอุปสรรคต่อการแสดงพฤติกรรมการออมและการใช้จ่ายเงินตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

นิสิต หมายถึง นิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา ชั้นปีที่ 1 วิทยาเขตบางแสน ปีการศึกษา 2559 รวมจำนวน 9,919 คน

บทที่ 2

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีการศึกษาค้นคว้าเอกสารเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีแนวคิดที่สำคัญในการศึกษา 5 เรื่อง ดังนี้

1. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
  2. แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับการออมและการใช้จ่ายเงิน
  3. แนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of planned behavior: TPB)
  4. การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา
  5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ซึ่งแต่ละเรื่องมีรายละเอียด ดังนี้

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง

สุเมธ ตันติเวชกุล (2544, หน้า 284-291) กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง เศรษฐกิจที่สามารถอุ้มชูตนเองอยู่ได้โดยไม่ต้องเดือดร้อน โดยต้องสร้างพื้นฐานเศรษฐกิจของตนเองให้ดีเสียก่อน คือตั้งตัวให้มีความพอมีพอใช้ ไม่ใช่มุ่งหวังแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญ ยกเศรษฐกิจให้รวดเร็วแต่เพียงอย่างเดียว เพราะผู้มีอาชีพและฐานะเพียงพอที่จะพึ่งตนเอง ย่อมสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าและฐานะทางเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นไปตามลำดับต่อไป โดยสรุปคือการหันกลับมายึดกลางสายกลางในการดำรงชีวิตโดยใช้หลักการพึ่งตนเอง ได้แก่ พึ่งตนเองทางจิตใจ คนที่สมบูรณ์พร้อมต้องมีจิตใจที่เข้มแข็ง มีจิตสำนึกว่าคนนั้นสามารถพึ่งตนเองได้ ดังนั้นจึงควรที่จะสร้างพลังผลักดันให้มีภาวะจิตใจอีกเข็มต่อสู่ชีวิตด้วยความสุจริต แม้อาจจะไม่ประสบผลสำเร็จบ้างก็ตาม ไม่ควรท้อแท้ให้พยายามต่อไป

1. พึ่งตนเองทางสังคม ควรเสริมสร้างให้แต่ละชุมชนในท้องถิ่นได้ร่วมมือช่วยเหลือเกื้อกูล นำความรู้ที่ได้รับมาถ่ายทอดและเผยแพร่ให้ได้รับประโยชน์ซึ่งกันและกัน

2. พึ่งตนเองได้ทางทรัพยากรธรรมชาติ คือการส่งเสริมให้มีการนำเอาศักยภาพของ
 ผู้คนในท้องถิ่นแสวงหาทรัพยากรธรรมชาติหรือวัสดุในท้องถิ่นที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์
 สูงสุดซึ่งส่งผลให้เกิดการพัฒนาประเทศได้อย่างดียิ่ง สิ่งดีคือการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
 ซึ่งมีมากมายในประเทศ

3. พึ่งตนเองได้ทางเทคโนโลยี ควรส่งเสริมให้มีการศึกษา ทดลอง ทดสอบเพื่อให้
 ได้มาซึ่งเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่สอดคล้องกับสภาพภูมิประเทศและสังคมไทย และสิ่งสำคัญสามารถ
 นำไปใช้ปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม

4. พึ่งตนเองได้ในทางเศรษฐกิจ หมายถึง สามารถอยู่ได้ด้วยตนเองในระดับเบื้องต้น
 กล่าวคือ แม้ไม่มีเงินก็ยังมีข้าว ปลา ผัก ผลไม้ ในท้องถิ่นของตนเองเพื่อการยังชีพและสามารถ
 นำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในระดับมหภาคต่อไปได้

ประเวศ วะสี (2542, หน้า 4-7) กล่าวถึงเศรษฐกิจพอเพียงแห่งการพึ่งตนเองว่า
 การพึ่งตนเองได้ คือ ความเข้มแข็ง ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องสร้างความเข้มแข็งจากฐานล่าง
 กล่าวคือ เป็น เศรษฐกิจวัฒนธรรมเพราะจุดแข็งที่สุดของเรา คือ วัฒนธรรมไทยโดยที่วัฒนธรรม
 หมายถึง วิถีทางการดำรงชีวิตทั้งหมดจึงรวมความเชื่อ ระบุคุณค่า การอาชีพ การกิน การอยู่
 การแต่งกาย ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ และวิธีการแก้ไขปัญหา การดำรงรักษา คุณภาพหรือ
 การแพทย์ พื้นบ้าน การสร้างความเข้มแข็งจำเป็นต้องมีเศรษฐกิจบูรณาการหรือเป็นองค์รวม
 คือเป็นเศรษฐกิจแห่งการพึ่งตนเองและความเข้มแข็งมีความเชื่อมโยงระหว่างเศรษฐกิจ จิตใจ สังคม
 วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและการเมืองพร้อมกันไปในตัวเศรษฐกิจแบบนี้จะทำให้เกิด
 ความเป็นปากลับมา ครอบครัวยั่งยืน ชุมชนเข้มแข็ง มีการอนุรักษ์และพัฒนาวัฒนธรรม พร้อม ๆ
 กับความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและการพัฒนาจิตใจ

เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง พอเพียงในอย่างน้อย 7 ประการ คือ

1. พอเพียงสำหรับทุกคน ทุกครอบครัว ไม่ใช่เศรษฐกิจแบบทอดทิ้งกัน
2. จิตใจพอเพียง ทำให้รักและเอื้ออาทรคนอื่นได้ คนที่ไม่พอจะรักคนอื่นไม่เป็นและ
 ทำลายมาก
3. สิ่งแวดล้อมพอเพียง การอนุรักษ์และเพิ่มพูนสิ่งแวดล้อม ทำให้ยังชีพและ
 ทำมาหากินได้ เช่น การทำเกษตรผสมผสาน เป็นต้น
4. ชุมชนเข้มแข็งพอเพียง การรวมตัวกันเป็นชุมชนที่เข้มแข็ง จึงทำให้สามารถแก้ปัญหา
 ต่าง ๆ ได้ เช่น ปัญหาสังคม ปัญหาความยากจนหรือปัญหาสิ่งแวดล้อม เป็นต้น
5. ปัญญาพอเพียง มีการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติ และปรับตัวได้อย่างต่อเนื่อง

6. อยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรมธรรมพองเพียง วัฒนธรรม หมายถึง วิถีชีวิตของกลุ่มชนที่สัมพันธ์อยู่กับสิ่งแวดล้อมที่หลากหลาย ดังนั้นเศรษฐกิจพอเพียงจึงควรสัมพันธ์และเติบโตขึ้นจากฐานวัฒนธรรมจึงจะมั่นคง

7. มีความมั่นคงพอเพียง จึงจะทำให้สุขภาพจิตดี

เมื่อทุกอย่างพอเพียงเกิดความสมดุล (Equilibrium) ความสมดุล คือ ความเป็นปกติและยั่งยืน ซึ่งเราอาจกล่าวถึงเศรษฐกิจพอเพียงในชื่ออื่น ๆ เช่น เศรษฐกิจพื้นฐาน เศรษฐกิจสมดุล เศรษฐกิจบูรณาการ เศรษฐกิจศีลธรรม เป็นต้น

นี่คือเศรษฐกิจทางสายกลางหรือเศรษฐกิจแบบมัธยมาปฏิปทาเพราะเชื่อมโยงทุกเรื่องเข้ามาด้วยกันทั้งเศรษฐกิจ จิตใจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม คำว่าเศรษฐกิจ เป็นคำที่มีความหมายที่ดีหมายถึง ความเจริญที่เชื่อมโยงภายในสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมเข้าด้วยกัน

สุนทร กุลวัฒนารพงศ์ (2544, หน้า 55-57) กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียงหรือระบบเศรษฐกิจที่พึ่งตนเอง ได้ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช นั้น อาจมองได้ใน 2 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ

1. เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความสามารถของชุมชน เมือง รัฐ ประเทศ หรือภูมิภาคหนึ่ง ๆ ในการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิดเพื่อเลี้ยงสังคมนั้น ๆ ได้ โดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยต่าง ๆ ที่เราไม่ได้เป็นเจ้าของ

2. เศรษฐกิจพอเพียงระดับบุคคล คือ ความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างไม่เดือดร้อน มีความเป็นอยู่อย่างประมาทตนตามฐานะ ตามอัพภาพที่สำคัญไม่หลงไหลไปตามกระแสของวัตถุนิยม มีอิสรภาพ เสรีภาพ ไม่พัวพันการอยู่กับสิ่งใด

นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2544, หน้า 3-17) ได้ให้ความหมาย เศรษฐกิจพอเพียง สรุปได้ว่า เศรษฐกิจ พอเพียง หมายถึง วัฒนธรรมหรือระบบความสัมพันธ์ทางสังคมโดยมีเป้าหมาย คือ ความมั่นคงในปัจจัย 4 และความยั่งยืนของระบบนิเวศและวิถีชีวิต ประกอบด้วยหลัก 4 ประการ คือ

1. อุดมการณ์ คือ การสร้างความตระหนักในคุณค่าความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ และมนุษย์กับธรรมชาติ ด้วยการให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เน้นหลักความเสมอภาคและไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม

2. โลกทัศน์ คือ การมองโลกในลักษณะที่เป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน และสามารถพึ่งพาตนเองได้

3. ความสัมพันธ์ทางสังคม คือ ความสัมพันธ์ของชุมชนแบบดั้งเดิม ในลักษณะของระบบเครือญาติและระบบอุปถัมภ์ โดยสมาชิกสามารถติดต่อสัมพันธ์กันได้โดยตรง

4. ค่านิยม คือ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความไว้วางใจกัน การให้ความเคารพต่อส่วนรวม
 ใสว บุญมา (2543, หน้า 19-20) กล่าวถึง เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การใช้ทรัพยากร
 ที่มีจำกัดในการผลิตเพื่อบริโภคเองบ้าง และเพื่อแลกเปลี่ยนบ้างตามความเหมาะสม โดยมี
 จุดมุ่งหมายเบื้องต้นคือให้สามารถมีสิ่งต่าง ๆ เพียงพอสนองความต้องการเบื้องต้น หรือปัจจัย
 4 ในการดำเนินชีวิต

กรมการศาสนา (2549, หน้า 15) ได้ให้นิยามของเศรษฐกิจพอเพียงตามหลัก
 พระพุทธศาสนา หมายถึง การดำรงชีวิตที่เรียบง่าย ประหยัด ไม่ฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย ยึดถือทางสายกลาง
 รู้จักพอ พอดี พอประมาณ และพอใจ มีความเมตตาเอื้ออาทรต่อกัน ไม่เบียดเบียนกัน
 ไม่เอารัดเอาเปรียบกัน ไม่มุ่ง ร้ายทำลายกัน ประกอบสัมมาอาชีพด้วยความขยันหมั่นเพียร สามารถ
 พึ่งตนเองได้ไม่เดือดร้อน ไม่ตกเป็นทาสอบายมุข วัตถุนิยม และบริโภคนิยม ดำเนินชีวิตใน
 ความพอดีมีชีวิตใหม่คือหวนกลับมาใช้ชีวิตชีวิตไทยในการสร้างรากฐานหรือพื้นฐานของระบบ
 เศรษฐกิจทั้งหมด

สำนักงานพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (2547, หน้า 1)
 ได้ให้ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง เศรษฐกิจที่สามารถอุ้มชูตนเองได้ ให้มี
 ความพอเพียงกับตนเองอยู่ได้โดยไม่เดือดร้อน โดยต้องสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจของตนเองให้ดี
 เสียก่อน คือ ตั้งตัวให้มีความพอกินพอใช้ ไม่ใช่มุ่งหวังแต่จะทุ่มเทสร้างความสำเร็จ ยกเศรษฐกิจ
 ให้รวดเร็วแต่เพียงอย่างเดียว เพราะผู้ที่มีและฐานะเพียงพอก็จะพึ่งตนเอง ย่อมสามารถสร้าง
 ความ เจริญก้าวหน้าและฐานะทางเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นไปตามลำดับต่อไปได้

โสภณ สุภาพงษ์ (2547, หน้า 70) ได้กล่าวถึง ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงว่า
 เศรษฐกิจพอเพียง คือ การพึ่งพาตนเอง การที่คนเราสามารถเลี้ยงชีพด้วยการพึ่งตนเองจากสิ่งที่
 ตัวเองมีพอเพียงแล้วโดยมีการเติบโตอย่างพอเหมาะ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า หลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ หลักปรัชญาในการดำเนินชีวิตที่
 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชได้พระราชทานแก่พสกนิกรชาวไทย ซึ่งตั้งอยู่
 บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล
 การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบและคุณธรรม ประกอบ
 การวางแผน การตัดสินใจและการกระทำ เพื่อพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงจากโลกภายนอก
 รวมทั้งทำให้เกิดการพัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืน

ความเป็นมา

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระราชดำรัส ชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

หลักคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศ ให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัย ความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์ สุจริตและให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญาและความรอบคอบเพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุสังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

ถ้อยแถลงจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระราชทานในวโรกาสต่าง ๆ รวมทั้งพระราชดำรัสอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำไปเผยแพร่ เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2542 เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่ายและประชาชนโดยทั่วไป พบว่าพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระราชทานในวโรกาสต่าง ๆ เช่น

“...เศรษฐกิจพอเพียง แปลว่า Sufficiency economy คำว่า Sufficiency economy นี้ ไม่มีในตำราเศรษฐกิจจะมีได้อย่างไร เพราะว่าเป็นทฤษฎีใหม่ Sufficiency economy นั้น ไม่มีในตำราเพราะหมายความว่าเรามีความคิดใหม่ และโดยที่ท่านผู้เชี่ยวชาญสนใจ ก็หมายความว่าเราก็สามารถที่จะไปปรับปรุงหรือไปใช้หลักการเพื่อที่จะให้เศรษฐกิจของประเทศและของโลกพัฒนาดีขึ้น...” (พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 23 ธันวาคม พ.ศ. 2542)

“...เศรษฐกิจพอเพียง เป็นเสมือนรากฐานของชีวิต รากฐานความมั่นคงของแผ่นดิน เปรียบเสมือนเสาเข็มที่ถูกตอกรองรับบ้านเรือนตัวอาคารไว้นั่นเอง สิ่งก่อสร้างจะมั่นคงได้ก็อยู่ที่เสาเข็ม แต่คนส่วนมากมองไม่เห็นเสาเข็มและลืมเสาเข็มเสียด้วยซ้ำ...” (พระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช จากวารสารมูลนิธิชัยพัฒนา, สิงหาคม พ.ศ. 2542)

“...อันนี้เคยบอกว่า ความพอเพียงนี้ไม่ได้หมายความว่า ทุกครอบครัวจะต้องผลิตอาหารของตัว จะต้องทอผ้าใส่เอง อย่างนั้นมันเกินไป แต่ว่าในหมู่บ้านหรือในอำเภอ จะต้องมีความพอเพียงพอสมควร บางสิ่งบางอย่างที่ผลิตได้มากกว่าความต้องการก็ขายได้ แต่ขายในที่ที่ไม่ห่างไกลเท่าไร ไม่ต้องเสียค่าขนส่งมากนัก...” (พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 4 ธันวาคม พ.ศ. 2540)

“...ถ้าไม่มีเศรษฐกิจพอเพียง เวลาไฟดับ จะพังหมด จะทำอะไรที่ที่ต้องใช้ไฟก็ต้องแย่ไป ...หากมีเศรษฐกิจพอเพียงแบบไม่เต็มที่ ถ้าเรามีเครื่องปั่นไฟ ก็ใช้ ปั่นไฟหรือถ้าโบราณกว่า มีดก็จุดเทียน คือ มีทางที่จะแก้ไขปัญหาเสมอ... ฉะนั้น เศรษฐกิจพอเพียงนี้ ก็มีเป็นขั้น ๆ แต่จะบอกว่าเศรษฐกิจพอเพียงนี้ ให้พอเพียงเฉพาะตนเองร้อยเปอร์เซ็นต์นี้ เป็นสิ่งที่ทำไม่ได้จะต้องมีการแลกเปลี่ยนต้องมีการช่วยกัน...พอเพียงในทฤษฎีหลวงนี้ คือ ให้สามารถที่จะดำเนินงานได้...” (พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 23 ธันวาคม พ.ศ. 2542)

“...ถ้าสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงเป็นเศรษฐกิจพอเพียง ไม่ต้องทั้งหมด แม้จะได้ไม่ถึงครึ่ง อาจจะเศษหนึ่งส่วนสี่ ก็จะสามารถที่จะอยู่ได้ การแก้ไขต้องใช้เวลา ไม่ใช่ง่าย ๆ โดยมากคนที่ใจร้อน เพราะเด็คร้อนแต่ถ้าทำตั้งแต่เด็ยนี้ ก็สามารถที่จะแก้ไขได้...” (พระราชดำรัส พระราชทานเมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม พ.ศ. 2544)

“...ความก้าวหน้านั้นก็ทำให้สูตรไว้แล้วว่าทำอย่างไรให้ก้าวหน้า คือ จะต้องสามัคคีกัน ร่วมกันทำแล้วถ้าร่วมกันทำ มันก้าวหน้าได้ แต่ถ้าไม่ร่วมกันทำ ไม่มีทางก้าวหน้า...” (พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 4 ธันวาคม พ.ศ. 2544)

หลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผนการตัดสินใจและการกระทำมีหลักพิจารณาอยู่ด้วยกัน 5 ส่วน ดังนี้

1. กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทยสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และ

เป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤติ เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

2. คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3. คำนิยาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ พร้อม ๆ กัน ดังนี้

3.1 ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี ที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ๆ เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

3.2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

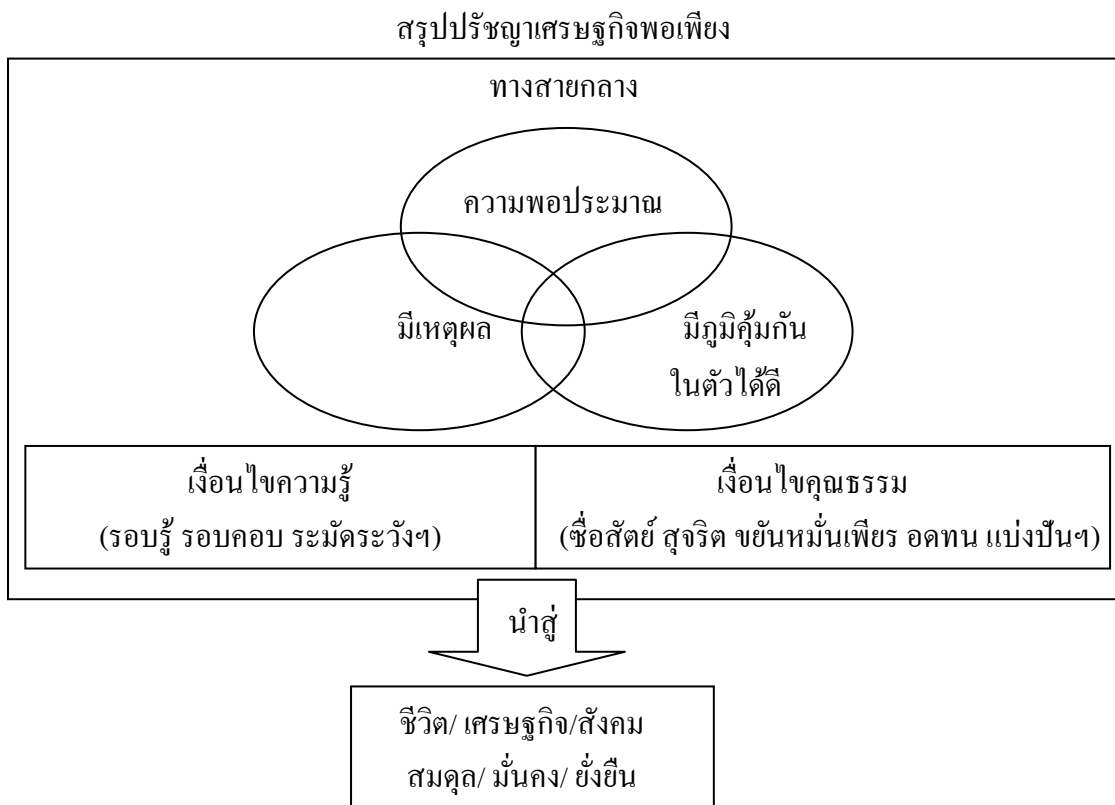
3.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

4. เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

4.1 เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

4.2 เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความเพียร มีความอดทน มีความพอเพียง ใชสติปัญญาในการดำเนินชีวิต ไม่โลภและไม่ตระหนี่

5. แนวทางปฏิบัติ/ ผลที่คาดว่าจะได้รับ จากการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้ และเทคโนโลยี

ภาพที่ 2-1 สรุปปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์, 2548, หน้า 4)

การขับเคลื่อนการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

แม้ว่าแนวคิดแบบเศรษฐกิจพอเพียงจะเริ่มต้นในบริบทของการพัฒนาชนบทแต่ขอบเขตการนำไปใช้ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงเท่านั้น หลักการสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในบริบทการพัฒนาอื่น ๆ ได้อย่างกว้างขวางเพื่อให้เกิดการพัฒนาประเทศที่สมดุลและการพัฒนาคนที่สมบูรณ์รอบด้าน รวมทั้งเพื่อเป็นภูมิคุ้มกันจากภัยคุกคามหรือผลกระทบจากโลกาภิวัตน์ จากการสังเคราะห์ผลการศึกษากี่ยวกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในแต่ละประเด็นสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม

1. เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการขจัดความยากจนและการลดความเสี่ยงทางเศรษฐกิจของคนจน
2. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นพื้นฐานของการสร้างพลังอำนาจของชุมชนและการพัฒนาศักยภาพชุมชนให้เข้มแข็งเพื่อเป็นฐานรากของการพัฒนาประเทศ
3. เศรษฐกิจพอเพียงช่วยยกระดับความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทด้วยการสร้างข้อปฏิบัติการทำธุรกิจที่เน้นผลกำไรระยะยาวในบริบทที่มีการแข่งขัน

4. หลักการเศรษฐกิจพอเพียงมีความสำคัญยิ่งต่อการปรับปรุงมาตรฐานของ
ธรรมาภิบาลในการบริหารงานภาครัฐ

5. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายของ
ชาติเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันต่อสถานการณ์ที่เข้ามากระทบโดยฉับพลัน และเพื่อปรับปรุงนโยบายต่าง ๆ
ให้เหมาะสม

6. ในการปลูกฝังจิตสำนึกพอเพียง จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนค่านิยมและความคิด
ของคน เพื่อให้เอื้อต่อการพัฒนาคน

**แนวคิดระบบเศรษฐกิจแบบพออยู่พอกินกับการแก้ไขวิกฤติทางเศรษฐกิจและปัญหา
สังคมไทย**

สุเมธ ตันติเวชกุล (2544, หน้า 284-291) กล่าวว่า ฐานคิดการพัฒนาเพื่อความพอเพียง
ประกอบด้วย

1. ยึดแนวพระราชดำริในการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงตามขั้นตอนทฤษฎีใหม่
2. สร้างพลังทางสังคมโดยการประสานพลังสร้างสรรค์ของทุกฝ่ายในลักษณะพหุภาคี
อาทิ ภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน นักวิชาการ ธุรกิจ เอกชน สื่อมวลชน ฯลฯ เพื่อใช้ขับเคลื่อน
กระบวนการพัฒนาธุรกิจชุมชน
3. ยึดพื้นที่เป็นหลักและใช้องค์กรชุมชนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา ส่วนภาคีอื่น ๆ
ทำหน้าที่ช่วยกระตุ้นอำนวยความสะดวก ส่งเสริมสนับสนุน
4. ใช้กิจกรรมของชุมชนเป็นเครื่องมือสร้างการเรียนรู้และการจัดการร่วมกัน พร้อมทั้ง
พัฒนาอาชีพที่หลากหลายเพื่อเป็นทางเลือกของคนในชุมชน ซึ่งมีความแตกต่างทั้งด้านเพศ
วัย การศึกษา ความถนัด ฐานะเศรษฐกิจ ฯลฯ
5. ส่งเสริมการรวมกลุ่มและการสร้างเครือข่ายองค์กรชุมชนเพื่อสร้างคุณธรรม
จริยธรรม และการเรียนรู้ที่มีคุณภาพอย่างรอบด้าน อาทิ การศึกษา สาธารณสุข การฟื้นฟูวัฒนธรรม
การจัดการสิ่งแวดล้อม ฯลฯ
6. วิจัยและพัฒนาธุรกิจชุมชนครบวงจร (ผลิต แปรรูป ขาย บริโภค) โดยให้
ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน และฐานทรัพยากรของท้องถิ่นควรเริ่มพัฒนาจาก
วงจรธุรกิจขนาดเล็กในระดับท้องถิ่นไปสู่วงจรธุรกิจที่ใหญ่ขึ้นระดับประเทศและระหว่างประเทศ
7. พัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่มีศักยภาพสูงของแต่ละเครือข่ายให้เป็นศูนย์การเรียนรู้
ธุรกิจชุมชนที่มีข้อมูลข่าวสารธุรกิจนั้น ๆ อย่างครบวงจร พร้อมทั้งใช้เป็นสถานที่สำหรับศึกษา
ดูงาน และฝึกอบรม

แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับการออมและการใช้จ่ายเงิน

ปัจจุบันนี้ภาคครัวเรือนเพิ่มสูงขึ้นกว่าแต่ก่อนมาก เนื่องจากกระแสวัตถุนิยม ความอยากได้ อยากมี ทำให้หลายคนใช้จ่ายเงินเกินฐานะของตนเอง บางคนถึงกับกู้หนี้ยืมสิน กลายเป็นภาระทางการเงินของตนเองและครอบครัว แต่ปัญหาเหล่านี้จะไม่เกิดขึ้นเลย หากเราน้อมนำ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มาเป็นหลักในการดำเนินชีวิต ซึ่งปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ประกอบไปด้วย 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ซึ่ง 3 ห่วง ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และ 2 เงื่อนไข คือ เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม ทั้งนี้ “ความพอประมาณ” ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

วรินทร์ สุรพล (2556, หน้า 1) ได้ให้ความหมาย “ความพอประมาณ” คือ ความพอดี ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป ซึ่งก็คือการบริโภคแต่พอดี ใช้จ่ายให้น้อยกว่าที่หาได้ในปัจจุบัน เพื่อให้มีเงินออมไว้ใช้จ่ายยามเกษียณอายุ หรือเมื่อไม่มีรายได้จากการทำงานแล้วในอนาคต ทั้งนี้ การดำเนินชีวิตบนความพอประมาณตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงก็มีหลักปฏิบัติมาแนะนำ 3 ขั้นตอน ดังนี้

หลักการแรกที่ต้องมี คือ การออมเงินให้เพียงพอก่อนใช้จ่าย การออมเป็นพื้นฐานของความพอมีพอกิน และความมั่นคงในชีวิตตลอดอายุขัย โดยใช้หลัก “ออม 1 ส่วน ใช้จ่าย 3 ส่วน” และหลัก “ออมก่อนใช้” เพื่อจะได้ไม่ใช้เงินเพลินจนไม่เหลือเก็บออม สำหรับเงิน 3 ส่วนที่เหลือ ก็เชื่อว่า จะนำไปใช้สุรุ่ยสุร่าย แต่ให้เราดำเนินชีวิตที่เรียบง่าย มีความสะดวกสบายพอสมควร กินอาหารดี มีคุณค่า ใช้ชีวิตให้ถูกสุขลักษณะ ไม่ฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็น หรือหุรหุราจนเกินพอดี และถ้ามีเงินเหลือจากการใช้จ่ายก็ควรนำมาเก็บออมเพิ่มเติม นอกจากนี้การทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย หรือบัญชีครัวเรือนเป็นประจำจะช่วยให้เราบริหารค่าใช้จ่ายได้ดีขึ้น โดยเราสามารถทบทวนได้ว่าค่าใช้จ่ายใดไม่จำเป็น ปรับลดได้บ้าง ซึ่งค่าใช้จ่ายที่ลดลง ก็คือ เงินที่เหลือมาเก็บออมได้มากขึ้น

หลักการที่สอง คือ สำรองเงินเผื่อฉุกเฉินอย่างเพียงพอ จากหลักการในข้อแรก เงินที่ออมก่อนใช้จ่ายให้นำมาเก็บเป็นเงินสำรองสำหรับค่าใช้จ่ายเพื่อทดแทนรายได้ในกรณีที่ตกงาน เป็นค่ารักษาพยาบาล ค่าซ่อมบ้าน ซ่อมรถ และเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับซื้อเครื่องใช้ที่หมดสภาพลง สำหรับจำนวนเงินสำรองควรมีเท่าไรนั้น ขอแนะนำว่าควรมีประมาณ 6 เท่าของค่าใช้จ่ายต่อเดือนของครอบครัว อย่างไรก็ตาม หากครอบครัวมีรายได้เพียงทางเดียว หรือไม่มีสวัสดิการ รักษาพยาบาลทั้งของตนเองและครอบครัว ก็ควรเพิ่มเงินสำรองในส่วนนี้ด้วย

หลักการที่สาม คือ ยกระดับฐานะให้สูงขึ้นแบบพอเพียง การยกระดับฐานะให้ดีขึ้นเป็นสิ่งที่ดี แต่จะต้องมีพื้นฐานที่ดีเสียก่อนก็คือพื้นฐานการออม และเงินสำรองที่เพียงพอ เพราะหากขาดพื้นฐานที่มั่นคง การยกระดับฐานะก็อาจล้มเหลวลงได้ ดังพระบรมราโชวาทตอนหนึ่งของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ว่า “การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ตอนต้องสร้างพื้นฐานคือ ความพอมีพอกินพอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและใช้อุปกรณ์ที่ประหยัด แต่ถูกต้องตามหลักวิชา เมื่อได้พื้นฐานมั่นคงพร้อมพอควรและปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญและฐานะเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไป หากมุ่งแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญ ยกเศรษฐกิจขึ้นให้รวดเร็วแต่ประการเดียว โดยไม่ให้แผนปฏิบัติการสัมพันธ์กับสภาวะของประเทศและของประชาชนโดยสอดคล้องด้วย ก็จะเกิดความไม่สมดุลในเรื่องต่าง ๆ ขึ้น ซึ่งอาจกลายเป็นความยุ่งยากล้มเหลวได้ในที่สุด” ดังนั้น การยกระดับฐานะของตนเองจะต้องทำอย่างมั่นคงและไม่ข้ามขั้นตอน โดยมีวิถีทางเสริมความเจริญและฐานะเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นอยู่ 2 ทางหลัก ได้แก่

1. การเพิ่มรายได้จากแรงงาน หรือความสามารถในวิชาชีพของตนอย่างสุจริต และเดินสายกลาง คือ การใช้เวลาวางจากงานประจำในการหารายได้เสริม โดยที่ไม่ได้เป็นงานที่หนักเกินไปจนเสียสุขภาพ หรือทำให้เสียความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว
2. การนำเงินออมส่วนที่เกินจากการเป็นเงินสำรองไปลงทุนต่อยอด การลงทุนนี้อาจเป็นธุรกิจที่เรานัด มีความเชี่ยวชาญ หรือลงทุนผ่านสินทรัพย์ทางการเงินต่าง ๆ เช่น หุ้น กองทุนรวม พันธบัตร และหุ้นกู้ เป็นต้น แต่ไม่ว่าจะลงทุนอะไร เราต้องมีความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่กำลังจะลงทุน หากลงทุนโดยไม่มีความเข้าใจก็มีโอกาสขาดทุนได้สูง และที่สำคัญคือไม่ควรกู้ยืมเงินมาลงทุนเกินตัว เพราะหากการลงทุนไม่เป็นไปตามคาดอาจเกิดความเสียหายส่งผลกระทบต่อฐานะทางการเงินของตนเองหรือครอบครัวได้

การออม

คำศัพท์ ในพจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 ให้นิยามไว้ว่า ออม ก. ประหยัด เก็บหอมรอมริบ เช่น ออมทรัพย์, ถนอม, สงวน, เช่น ออมแรง จากความหมายนี้ แสดงว่าการออม คือ การประหยัด การเก็บหอมรอมริบ การถนอม และการ สงวน สิ่งที่จะประหยัด หรือเก็บหอมรอมริบ ได้แก่ ทรัพย์สินเงินทอง

ฉะนั้น การออม จึงมีความหมายกว้างคือ หมายถึง การใช้สิ่งมีค่ามีคุณทั้งหลายอย่างระมัดระวัง อย่างไม่ประมาท อย่างมีเหตุมีผล ทั้งในตนและนอกตน คือ ตนเอง ชีวิตของตนเอง ซึ่งแต่ละคนจะต้องถือว่า มีความหมายสูงสุด สำคัญสูงสุด จึงต้องรู้จักตระหนักถึงคุณค่าของชีวิต ไม่ปล่อยให้พลละเลยให้ ตกต่ำให้ไร้ค่า พยายามรักษาและพัฒนาให้เจริญให้ได้ ในขณะเดียวกัน

ทรัพย์สินเงินทองข้าวของต่าง ๆ ที่เป็นปัจจัยในการดำรงชีพ ก็ต้องให้ความสำคัญต้องรู้จักเก็บ รู้จักใช้ ไม่ปล่อยปละละเลย ไม่ดำนํ้าพริกละลายแม่น้ำ ไม่โค่นป่าเพื่อหานก เป็นต้น

จะเห็นได้ว่า การออมมิได้มุ่งที่ออมเงินอย่างเดียว แต่หมายถึง การออมชีวิตตนเอง และ ปัจจัยในการดำรงชีพทุกอย่าง การออมในเบื้องต้น เป็นเรื่องของคน คือ จุดเริ่มต้นจะเกิดที่คน การออมจะเกิดได้ก็เพราะคนได้รับการศึกษาเรียนรู้ มีครู คือ พ่อแม่ เป็นต้น เป็นผู้แนะนำสั่งสอน ให้ความสำคัญ ความจำเป็น และผลหรือคุณประโยชน์ที่เกิดจากการออม เมื่อโตขึ้นก็คิดได้เอง ทำได้เอง และสอนผู้อื่นต่อไป การออมจึงเป็นเรื่องของการศึกษาการพัฒนาชีวิตของคนลักษณะ หนึ่ง คือ การฝึกให้รู้ ให้คิด และให้ทำในสิ่งดีมีประโยชน์

การออมชีวิต ออมเงิน ออมทรัพยากรธรรมชาติมีป่าไม้ แหล่งน้ำ แหล่งดิน ก็ต้องเริ่มต้น ที่การเรียนรู้ การคิดและการปฏิบัติเช่นเดียวกัน กล่าวโดยรวมการออมให้ประโยชน์ต่อ การดำรงชีวิตและการพัฒนาชีวิตของเรา ไม่ว่าจะเป็นการออมเงินและออมทรัพยากรอื่น รวมทั้ง การออมชีวิต หากจะแยกให้เห็นเป็นเรื่อง ๆ ก็แยกได้ดังนี้

1. ด้านเศรษฐกิจ เศรษฐกิจ แปลว่า กิจที่ประเสริฐ คือ เป็นกิจที่ช่วยให้ชีวิตดำรงอยู่และ เปิดโอกาสให้คนได้พัฒนาชีวิตคนให้เจริญ ให้สูงขึ้นได้ การประกอบอาชีพ เช่น การปลูกพืชผัก เพื่อบริโภค เพื่อแจกจ่ายแก่เพื่อนบ้าน หรือเพื่อจำหน่ายให้ได้เงินมา เพื่อนำไปแลกกับปัจจัยด้านอื่น เช่น ยารักษาโรค ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยานพาหนะ เป็นต้น เรียกกันว่า เป็นเรื่องกิจกรรมด้าน เศรษฐกิจ คือ เรื่องการผลิต การแจกจ่าย และการบริโภค เงินเป็นตัวกลางของการแลกเปลี่ยน หรือ ซื้อขายปัจจัยทั้งหลาย จึงมีความสำคัญต่อการดำรงชีพสูงมาก โดยเฉพาะปัจจุบันการจะมีเงินได้ ก็เป็นเรื่องยาก ดังนั้นเมื่อได้มาก็ต้องรู้จักประหยัดรู้จักออม เพื่อแลกเปลี่ยนสิ่งของปัจจัย ในการดำรงชีพต่อไป

2. ด้านสังคม ในกระบวนการออม ถ้ารวมกลุ่มการออมตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน หมู่บ้าน ตำบล ถึงจังหวัด ที่ปฏิบัติกันอยู่ขณะนี้เห็นได้ชัดว่ามีผลดีด้านสังคม คือ เป็นกิจกรรม ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน ให้คนคิดถึงกัน เอื้ออาทรต่อกัน หรือรักกันมากขึ้น อย่างกรณี การออมสัจจะลดรายจ่ายวันละ 1 บาท เป็นเครื่องมือให้คนที่เป็สมาชิกคิดเอื้ออาทรต่อเพื่อน สมาชิก ต่อผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการช่วยตัวเองไม่ได้ และได้มีส่วนช่วยเพื่อนตั้งแต่วันล้มตามาตุโลก จนถึงวันตาย ถ้าได้ปฏิบัติกันอย่างจริงจังก็จะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับครอบครัว และชุมชนได้ทางหนึ่ง

3. ด้านวัฒนธรรม กิจกรรมที่คนส่วนใหญ่ถือปฏิบัติกันอย่างแพร่หลาย มีสาระทั้งที่เป็น ความรู้ ความคิด การปฏิบัติที่มีแบบแผนแน่นอน และทำอย่างต่อเนื่อง และให้ผลเป็นความดีแก่ ผู้ปฏิบัติ เราจัดว่าเป็นวัฒนธรรม พฤติกรรมการออม กิจกรรมการออม ผลการออมมีลักษณะ

เช่นว่านี่ จึงจัดว่าเป็นวัฒนธรรมสำคัญของชุมชนได้อย่างหนึ่ง ถ้าได้ปฏิบัติกันอย่างจริงจังตลอดไป เพราะเนื้อหาของการออมนั้น มีองค์ประกอบของความเป็นวัฒนธรรมครบถ้วน คือ มีทั้งองค์ความรู้ วิธีปฏิบัติ และผลการปฏิบัติที่ชัดเจน ให้ประโยชน์แก่ผู้ปฏิบัติได้ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านกาย ด้านสังคม ด้านใจ และด้านจิตวิญญาณ

4. ด้านการศึกษา ภาพรวมทางกระบวนการการออมเป็นเรื่องของการเรียนรู้ การฝึกตนเอง ผู้ทำการออม หรือเป็นสมาชิกกลุ่มเพื่อออมเพราะต้องรู้หลักคิด หลักการและหลักปฏิบัติ ตลอดถึงผลลัพธ์ที่พึงได้พึงมี การที่ทุกคนเดินเข้าสู่กระบวนการนี้ได้ชื่อว่า เดินเข้าสู่กระบวนการทางการศึกษาเพื่อพัฒนาตนเอง ดังได้กล่าวไว้ในตอนต้น ผู้เข้าร่วมกิจกรรมนี้อย่างตั้งใจจะเรียนรู้ที่จะได้รับประโยชน์ส่วนนี้อย่างครบถ้วน โดยไม่รู้ตัวและจะพบว่าตนเองเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ทั้งด้านการรู้ การคิด การพูด และการทำ

5. ด้านทรัพยากรธรรมชาติแวดล้อม ดิน น้ำ ป่า เขา สัตว์ พืชที่เราได้เห็น อยู่รอบ ๆ ตัวเรา บ้านเรา ชุมชนเรา คือ ชีวิตเรา เพราะว่า เราต้องอาศัยดิน น้ำ ป่า เขา พืช สัตว์เหล่านั้น จึงมีชีวิตอยู่ได้ ดินหด น้ำแห้ง ฝนแล้ง ป่าถูกเผา ภูเขาพัง สัตว์ล้มตายด้วยโรคบางชนิด ภาวะเช่นนี้คือ สัญญาณเตือนภัยอันใหญ่หลวง ได้เกิดขึ้นแก่มนุษย์แล้วเพราะเราเป็น อยู่ได้ พัฒนาได้ ก็โดยอาศัยสิ่งเหล่านี้ การพูดถึงการออมทรัพย์สินหรือทรัพยากรธรรมชาติจึงเป็นเรื่องใหญ่ยิ่งเท่ากับ ออมชีวิต เงินทองจะมีความหมายก็เมื่อมีสิ่งนี้ เมื่อไม่มีสิ่งนี้เงินทองก็หมดความหมายกลายเป็น เศษกระดาษ เศษโลหะที่กินไม่ได้ ช่วยชีวิตมนุษย์ไม่ได้เลย การใช้เงินเพื่อจัดการทรัพยากรให้คงอยู่ในภาวะปกติ จึงเป็นเรื่องต้องคิดต้องทำ

6. ด้านการพัฒนาชีวิต การออมเป็นเรื่องการเรียนรู้ การคิด และ การทำ การออมที่เริ่มด้วยการเรียนรู้เรื่องสัจจะ คือ ความจริงที่รู้ ที่คิด ที่พูด ที่ทำของตนเองจะต้องพูดจริง ทำจริง คิดจริง และรู้จริงนั้น นับเป็นการเรียนรู้เพื่อรู้จักตนเอง รู้จักความสัมพันธ์ระหว่างคนกับผู้คนในครอบครัว ในชุมชน เป็นต้น โดยเฉพาะคนในครอบครัว มีภรรยา หรือสามี และลูก ๆ รวมปู่ย่าตายาย ถ้าคนในครอบครัวรู้จักสัจจะ คือ ความซื่อสัตย์ ซื่อตรง จริงใจ จริงวาจา จริงการต่อกัน รู้จักข่มใจ ในบางโอกาสบางกรณี รู้จักอดทนอดกลั้น รู้จักสละสิ่งของให้แก่กัน และรู้จักสละอารมณ์มัวหมอง เป็นต้น ก็มีคุณค่าต่อชีวิตของคนในครอบครัวอย่างมากมาแล้ว ยิ่งไปกว่านั้นถ้าได้ศึกษาให้ลึกลงไป ในสัจจะของชีวิตทั้งที่ตนเอง ผู้อื่น สิ่งอื่น รอบ ๆ ตัวอีกด้วยแล้ว ก็จะช่วยเพิ่มคุณค่าประโยชน์ให้อีกมากมายจนถึงขั้นเข้าใจสัจธรรมทั้งที่ตนเองผู้อื่น และสิ่งอื่นก็ถือว่าถึงขั้นสุดยอดของการพัฒนาชีวิตแล้ว

หลักในการออมตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้มีพระราชดำรัสต่าง ๆ ในหลากหลายแนวทางที่ได้ทำให้พสกนิกรชาวไทยได้เจริญรอยตามด้วยพระราชดำริที่ทรงอยากจะทำให้ประชาชนของพระองค์ใช้ชีวิตอยู่ด้วยความไม่ประมาทไม่ว่าจะเป็นแนวทางการเกษตร แนวทางการใช้ชีวิต หรือแม้แต่แนวทางการออม ซึ่งพระองค์ได้ตรัสถึงการออมเงินเพื่อการเก็บเงินที่สามารถนำมาใช้ได้จริง ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงและการออมเงิน ซึ่งจะทำให้เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพย์สินที่มีอยู่อย่างจำกัด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถบริหารจัดการทรัพย์สินที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้คุ้มค่า ซึ่งจะต้องเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงและการออม โดยจะทำให้เห็นถึงประโยชน์ และความสำคัญเกี่ยวกับความเป็นอยู่แบบพอเพียงและการออมเงินได้

หลักการออมและการปฏิบัติตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยการยึดหลักประหยัด และตัดทอนค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นในทุกด้านจะต้องทำการลด ละ ความฟุ่มเฟือยของไลฟ์สไตล์ที่เคยเป็นอยู่ ประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง สุจริต แม้จะตกอยู่ในภาวะขาดแคลนต่อการดำรงชีพ จะต้องละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์ที่รุนแรงและไม่ถูกต้อง ไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางให้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ และต้องชวนช่วยหาความรู้ ซึ่งจะทำให้เกิดรายได้เพิ่มพูนจนถึงขั้นพอเพียงที่สำคัญจะต้องปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ลดละสิ่งชั่วร้ายให้หมดสิ้นไป ซึ่งตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่ได้ หมายถึง การปฏิเสธการเป็นหนี้สิน หรือการกู้ยืมเงิน แต่ให้เน้นการบริหารความเสี่ยง ซึ่งแม้ว่าจะมีการกู้ยืมเงินมาลงทุน ทั้งนี้ก็เพื่อดำเนินกิจการที่ไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยงมากเกินไป และแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงไม่ได้ห้ามเรื่องการลงทุนหรือขยายธุรกิจ แต่ให้เน้นการทำธุรกิจที่ไม่ให้เสี่ยงมากเกินไป และควรลงทุนให้เหมาะสมกับธุรกิจของตนเอง

จุดเริ่มต้นของการออมเงิน

เงินนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญมากต่อการดำรงชีพ มีใครบ้างทำงานโดยไม่มีค่าน้อยตอบแทน แต่จะทำอย่างไรให้เงินอยู่กับตัวเองมากที่สุด แต่คนส่วนใหญ่ในประเทศไทยเป็นหนี้ อยู่ที่ใครจะเป็นมากหรือน้อย ปัญหาเท่าที่เห็นส่วนใหญ่คือคนไทยไม่ค่อยมีเงินเก็บ เพราะตอนทำงานมีเงินแต่ก็ต้องมีเหตุจำเป็นที่ต้องใช้จ่าย พอไม่มีก็ต้องไปกู้หนี้ ตามแนวทางหลักเศรษฐกิจพอเพียงเรื่องการออมเงินของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช คือจะต้องเริ่มต้นที่ตัวเองก่อน ซึ่งการออมเงินด้วยความพอเพียงและไม่ฟุ่มเฟือยเป็นการออมเงินเพื่ออนาคตอันใกล้ ออมเพื่อใช้ในส่วนของค่าใช้จ่ายหนี้สินในแต่ละเดือน ออมเพื่อนำเงินที่ออมไปใช้จ่ายในครอบครัว และออมเงินเพื่อต้องการซื้อสิ่งของรวมทั้งการออมเงินสำรองเพื่อจ่ายค่ารักษาตัวยามป่วยไข้

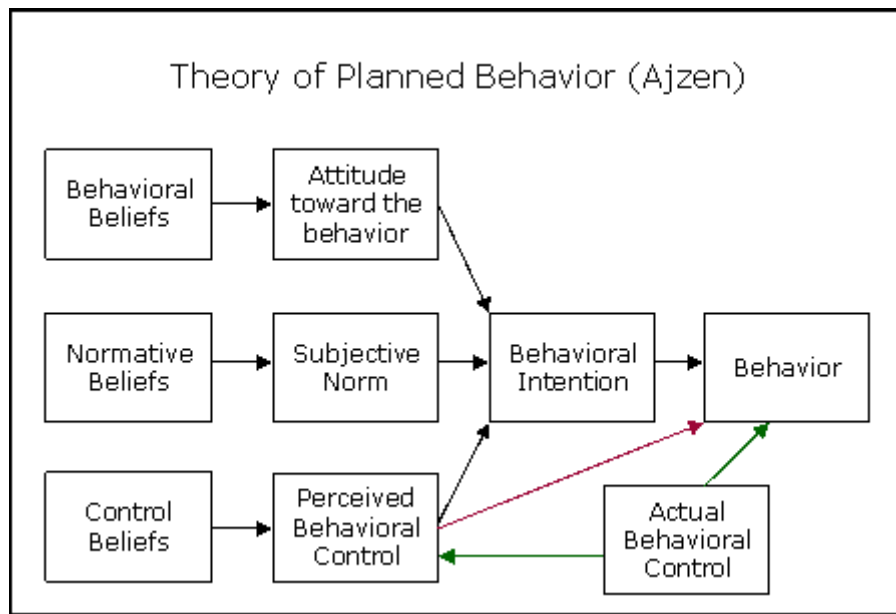
นอกจากนี้ การออมเงินเพื่ออนาคตระยะยาว สามารถนำมาใช้จ่ายในช่วงหลังเกษียณอายุ เพื่อความมั่นคงของครอบครัวหรือเป็นมรดกให้ลูกหลานเอาไว้ใช้ในการลงทุนต่อยอดเงินออมให้เพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นวิธีออมเงินด้วยเศรษฐกิจพอเพียง เพราะความพอเพียงก็คือความประหยัดและการไม่ฟุ้งเฟ้อ รู้จักคิด รู้จักใช้จ่ายอย่างมีสติ หากไม่มีความพอเพียงอาจก่อเกิดผลเสียตามมา อยากได้โทรศัพท์มือถือใหม่ ๆ ตามกระแสแต่ตัวเองทำงานเงินเดือนทั้งเดือนยังซื้อไม่ได้ ทำให้ต้องหันไปกู้ยืมเงินมาซื้อ ทำให้กลายเป็นหนี้ และต้องนำเงินส่วนหนึ่งจากเงินเดือนมาใช้หนี้ตามระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งหากต้องการออมเงินจริง ๆ ก็จะทำให้เงินส่วนที่จ่ายไปนั้นน่าจะได้เป็นเงินเก็บมากกว่า แต่กลับนำมาใช้จ่ายอย่างฟุ้งเฟ้อ เพราะหากมีความจำเป็นเกิดขึ้นหรือมีความต้องการใช้เงินด่วนเมื่อไม่มีเงินก็หันไปกู้หนี้ยืมสินอีกกลายเป็นว่าชีวิตทั้งชีวิตต้องใช้หนี้อย่างเดียว

การสร้างวินัยรักการออม

ควรเริ่มต้นที่ตัวเองจะต้องไม่ฟุ้งเฟ้อ สิ่งไหนที่ไม่จำเป็นต่อชีวิตประจำวันก็ควรลดไป จะได้มีเงินเหลือเก็บ ต้องมีความประหยัด รู้จักคิด รู้จักใช้จ่ายอย่างมีสติ นับวันเงินมันก็ยังมียอดค่าลดลงไปเรื่อย ๆ แสดงว่าเงินที่ออมนั้นมีมูลค่าลดลงตามไปด้วย หนทางที่จะทำให้เงินมีมูลค่าเพิ่มขึ้น คือต้องเปลี่ยนจากเงินออมให้มาเป็นทรัพย์สินที่สามารถสร้างรายได้ หรือนำเงินออมไปลงทุนอย่างการซื้อกองทุนหรือซื้อหุ้น ซื้อประกันแบบออมเงินหรือจะซื้อที่ดินเก็บเอาไว้ก็ได้ การลงทุนมักมีความเสี่ยง ซึ่งผู้ลงทุนควรศึกษาข้อมูลก่อนเสมอ

แนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of planned behavior: TPB)

แนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of planned behavior: TPB) นำเสนอโดย Ajzen (1991) มีการพัฒนาตั้งแต่ ปี ค.ศ. 1985 เป็นทฤษฎีทางจิตวิทยาสังคม (Social psychology) ที่พัฒนามาจากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Theory of reasoned action) ของ Ajzen and Fishbein (1980) ทฤษฎีนี้อธิบายว่า การแสดงพฤติกรรมของมนุษย์จะเกิดจากการชี้นำโดยความเชื่อ 3 ประการ ได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม (Behavioral beliefs) ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (Normative beliefs) และความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถในการควบคุม (Control beliefs) ซึ่งความเชื่อแต่ละตัวจะส่งผลต่อตัวแปรต่าง ๆ (Ajzen, 1991)

ภาพที่ 2-2 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Ajzen, 1991)

สาระพื้นฐานของทฤษฎี

1. พฤติกรรม (Behavior หรือ B) ส่วนมากของบุคคลอยู่ภายใต้การควบคุมของเจตนาเชิงพฤติกรรม (Behavioral Intention หรือ I) หรือเรียกสั้น ๆ ว่า เจตนาเชิงพฤติกรรม (I) ของเขาที่จะทำหรือไม่ทำพฤติกรรมนั้น ๆ

2. เจตนาเชิงพฤติกรรม (Behavioral intention หรือ I) ได้รับอิทธิพลจากตัวกำหนด 3 ตัว คือ เจตคติต่อพฤติกรรม (Attitude toward the behavior หรือ AB) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective norm หรือ SN) และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioral control หรือ PBC)

2.1 เจตคติต่อพฤติกรรม (Attitude toward the Behavior หรือ AB) เป็นการประเมินทางบวกหรือลบต่อการกระทำนั้น ๆ จัดได้ว่า เจตคติต่อพฤติกรรม (AB) เป็นปัจจัยส่วนบุคคล (Personal factors) ถ้าบุคคลมีความเชื่อว่าการทำพฤติกรรมใดแล้วจะได้รับผลทางบวก ก็จะมีแนวโน้มที่จะมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมนั้น ในทางตรงข้ามหากมีความเชื่อว่าการทำพฤติกรรมนั้นแล้วจะได้รับผลในทางลบ ก็จะมีแนวโน้มที่จะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อพฤติกรรมนั้น (Attitude toward the behavior) และเมื่อมีทัศนคติทางบวกก็จะเกิดเจตนาหรือตั้งใจ (Intention) ที่จะแสดงพฤติกรรมนั้น

2.2 การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective norm หรือ SN) เป็นการรับรู้ของบุคคลว่าคนอื่น ๆ ที่มีความสำคัญสำหรับเขาต้องการหรือไม่ต้องการให้เขาทำพฤติกรรมนั้น ๆ ถ้าบุคคลได้รับรู้ว่าคนอื่นที่มีความสำคัญต่อเขาได้ทำพฤติกรรมนั้น หรือต้องการให้เขาทำพฤติกรรมนั้นก็จะมีแนวโน้มที่จะคล้อยตามและทำตามด้วย

2.3 การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (Perceived behavioral control หรือ PBC) เป็นการรับรู้ของบุคคลว่าเป็นการยากหรือง่ายที่จะทำพฤติกรรมนั้น ๆ ถ้าบุคคลเชื่อว่าจะมีความสามารถที่จะกระทำพฤติกรรมในสภาพการณ์นั้นได้ และสามารถควบคุมให้เกิดผลดังตั้งใจ เขาก็มีแนวโน้มที่จะทำพฤติกรรมนั้น (สุวรรณา วิริยะประยูร, 2548)

บทบาทความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม ทฤษฎีนี้จำแนกความเชื่อเป็น 3 ประการ คือ

1. ความเชื่อเกี่ยวกับผลกระทบของการกระทำ (Behavioral beliefs) ซึ่งมีอิทธิพลต่อเจตคติต่อพฤติกรรมเป็นความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับผลของการกระทำ หากบุคคลมีความเชื่อว่าการทำพฤติกรรมนั้นจะนำไปสู่ผลกระทบทางบวก เขาก็จะมีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมนั้นขณะที่บุคคล ซึ่งเชื่อว่าการทำพฤติกรรมนั้นจะนำไปสู่ผลกระทบทางลบ เขาก็จะมีเจตคติที่ไม่ดีต่อพฤติกรรมนั้น

2. ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (Normative beliefs) ซึ่งเป็นตัวกำหนดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเป็นความเชื่อที่ว่าบุคคลหรือกลุ่มคนเฉพาะคิดว่าเขาควรหรือไม่ควรทำพฤติกรรมนั้น บุคคลก็มีแนวโน้มที่จะทำพฤติกรรมนั้น ในทางตรงข้าม หากบุคคลเชื่อว่าคนอื่นที่มีความสำคัญสำหรับเขาคิดว่าเขาไม่ควรทำพฤติกรรมนั้น เขาก็มีแนวโน้มที่จะไม่ทำพฤติกรรมนั้น

3. ความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุม (Control beliefs) ซึ่งเป็นพื้นฐานของการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมเป็นความเชื่อเกี่ยวกับการมีหรือไม่มีทรัพยากร

เจตคติต่อพฤติกรรม (Attitude toward the behavior)

เจตคติต่อพฤติกรรม หมายถึง การประเมินทางบวก-ลบ หรือเป็นการตัดสินว่าเป็นสิ่งที่ดี-เลวของบุคคลต่อการกระทำพฤติกรรมหรือสนับสนุน-ต่อต้านการกระทำนั้น ถ้าบุคคลมีเจตคติทางบวกต่อการกระทำพฤติกรรมนั้นมากเท่าใด บุคคลควรมีความตั้งใจหนักแน่นที่จะกระทำพฤติกรรมมากเท่านั้น หรือในทางตรงกันข้ามถ้าบุคคลมีเจตคติทางลบต่อการกระทำพฤติกรรมนั้นมากเท่าใด บุคคลควรมีความตั้งใจหนักแน่นที่จะไม่กระทำพฤติกรรมมากเท่านั้น (Ajzen & Fishbein, 1980, pp. 68-73)

ในการศึกษาเจตคติตามพฤติกรรมตามแผนของไอน์เซ็น (Ajzen, 1988 อ้างถึงใน นพมาศ ศรีขวัญ, 2547, หน้า 21-27) กล่าวว่า เจตคติเป็นองค์ประกอบส่วนบุคคลที่กำหนดความตั้งใจของบุคคลที่มีต่อการกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ

องค์ประกอบของทัศนคติ โดยทั่วไปทัศนคติประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

1. องค์ประกอบด้านความคิดและสติปัญญา (Cognitive component) เป็นความคิด การใช้ปัญญา การตอบสนองต่อบุคคล ในลักษณะของการรับรู้อันสืบเนื่องมาจากความคิด ความเชื่อ และความเข้าใจ

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึกและอารมณ์ (Affective component) เป็นความรู้สึก ด้านอารมณ์ของบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งเร้า ต่างเป็นผลจากการที่บุคคลประเมินผลสิ่งเร้า

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavior component) คือ ความโน้มเอียงที่บุคคล จะตอบสนองต่อสิ่งเร้า ในทิศทางเดียวกันหรือตรงกันข้ามขึ้นอยู่กับความเชื่อ

การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective norm)

การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective norm หรือ SN) หมายถึง การรับรู้ของบุคคลว่า บุคคลอื่น ๆ ที่มีความสำคัญกับตนต้องการหรือไม่ต้องการให้ตนกระทำพฤติกรรมนั้น ๆ (Ajzen & Fishbein, 1980, p. 57)

การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (Perceived behavioral control)

การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (Perceived behavioral control หรือ PBC) เป็นการรับรู้ของบุคคลว่า เป็นการง่ายหรือยากที่จะทำพฤติกรรมนั้น ๆ ซึ่งเป็นการสะท้อน จากประสบการณ์ในอดีต และการคาดคะเนปัจจัยที่เอื้ออำนวยหรือเป็นอุปสรรค การรับรู้ ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (PBC) ขึ้นอยู่กับความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม และการรับรู้ การควบคุม ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม หมายถึง ความเชื่อเกี่ยวกับการมีหรือไม่มีทรัพยากรหรือ โอกาสที่จำเป็นในการทำพฤติกรรม ซึ่งความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมอาจได้รับอิทธิพลจาก

1. ประสบการณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมนั้น ๆ ในอดีต
2. ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับการบอกเล่าจากผู้อื่นเกี่ยวกับพฤติกรรมนั้น ๆ
3. การสังเกตจากประสบการณ์ของคนคุ้นเคยและเพื่อน
4. มีตัวแปรอื่น ๆ ที่เพิ่มหรือลด การรับรู้ความยากของการกระทำพฤติกรรมนั้น ๆ

ส่วนการรับรู้การควบคุม หมายถึง การรับรู้ของบุคคลว่ามีปัจจัยควบคุมบางอย่าง ที่สามารถเอื้ออำนวยหรือขัดขวางการแสดงพฤติกรรมนั้น

ทฤษฎีทั่วไปมีว่าหากเจตคติต่อพฤติกรรมและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีค่าเป็นบวก เพียงไร และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมมีความหมายในแง่แรงจูงใจสำหรับความตั้งใจเชิงพฤติกรรม บุคคลที่เชื่อว่าเขาไม่มีทรัพยากรหรือโอกาสที่จะทำพฤติกรรมนั้น ๆ มักจะไม่มี ความตั้งใจเชิงพฤติกรรมที่หนักแน่นที่จะทำพฤติกรรมนั้น แม้ว่าเขาจะมีเจตคติต่อพฤติกรรม

ในเชิงบวก และเชื่อว่าคนที่สำคัญสำหรับเขายินดีให้เขาทำพฤติกรรมนั้นก็ตาม ดังนั้น การรับรู้ความสามารถในการควบคุมจะสัมพันธ์กับความตั้งใจเชิงพฤติกรรม โดยไม่ผ่านเจตคติเชิงพฤติกรรมและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง หรืออีกนัยหนึ่งการรับรู้ความสามารถในการควบคุมอาจสัมพันธ์กับพฤติกรรม โดยไม่ผ่านความตั้งใจเชิงพฤติกรรม โดยเฉพาะในกรณีที่บุคคลมีการรับรู้ความสามารถในการควบคุมตรงกับความจริง บางกรณีการรับรู้ความสามารถในการควบคุมอาจไม่สะท้อนความสามารถในการควบคุมอย่างแท้จริง เช่น กรณีที่บุคคลมีข้อมูลน้อยเกี่ยวกับพฤติกรรมนั้น กรณีที่ข้อกำหนดในการทำพฤติกรรมหรือทรัพยากรที่มีเปลี่ยนไป หรือกรณีที่มีตัวแปรใหม่ขึ้นในสถานการณ์นั้น ในกรณีเหล่านี้การวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมจะช่วยให้ได้น้อยในการทำนายพฤติกรรม

การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางการดำเนินชีวิตและวิถีปฏิบัติที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแก่พสกนิกรชาวไทยมานานกว่า 30 ปี ที่พระองค์ทรงเน้นย้ำแนวทางการพัฒนา บนหลักแนวคิดพึ่งตนเองเพื่อให้เกิดความพอมีพอกินพอใช้ของคนส่วนใหญ่ โดยใช้หลักความพอประมาณ การคำนึงถึงการมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และทรงเตือนสติประชาชนคนไทยไม่ให้ประมาท ตระหนักถึงการพัฒนาอย่างเป็นขั้นเป็นตอนที่ถูกต้องตามหลักวิชา และการมีคุณธรรมเป็นกรอบในการปฏิบัติและการดำรงชีวิต

เนื่องจากสถานศึกษาเป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นการปฏิบัติเพื่อสร้างทักษะอาชีพให้กับผู้เรียน การจัดการศึกษาจึงมุ่งเน้นที่การบูรณาการสู่การปฏิบัติเป็นจิตพิสัยในแต่ละรายวิชาที่มีการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในส่วนของกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ต่อยอดจากการเรียนรู้ในชั้นเรียนและกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียนควรมุ่งเน้นการจัดการที่สอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ

1. พอประมาณกับศักยภาพของผู้เรียน พอประมาณกับภูมิสังคมของ โรงเรียนและชุมชน ฝึกให้ผู้เรียนคิดเป็นทำเป็นอย่างมีเหตุผลและมีภูมิคุ้มกันในด้านต่าง ๆ โดยการดำเนินกิจการต้องนำไปสู่ความยั่งยืนของผล

2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ความรู้ อย่างรอบคอบ ระมัดระวัง ฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีคุณธรรมมีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต ไม่เอาัดเอาเปรียบผู้อื่น อดทน มีความพากเพียร มีวินัย มีสัมมาคารวะรู้จักทำประโยชน์ให้กับสังคม ร่วมดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและสืบสานวัฒนธรรมไทย

ตัวอย่างกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมุ่งเน้นผลที่เกิดขึ้นอย่างสมดุลและยั่งยืนใน 4 มิติ ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อมและด้านวัฒนธรรม ได้แก่

1. กิจกรรมเพื่อพัฒนาด้านเศรษฐกิจ
  - 1.1 กิจกรรมการออม
  - 1.2 กิจกรรมการหารายได้ระหว่างเรียน
2. กิจกรรมเพื่อพัฒนาด้านสังคม
  - 2.1 กิจกรรมจิตอาสาพัฒนาสังคม
  - 2.2 กิจกรรมอาชีพบริการ
3. กิจกรรมเพื่อพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม
  - 3.1 กิจกรรมแปรรูปขยะเป็นทุน
  - 3.2 กิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
4. กิจกรรมเพื่อพัฒนาด้านวัฒนธรรม
  - 4.1 กิจกรรมชมรมรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น
  - 4.2 กิจกรรมแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมในสถานศึกษา

สังคมได้คาดหวังว่าสถานศึกษาจะเป็นแหล่งที่หล่อหลอมและสร้างผู้เรียนให้มีความดีความเก่งและมีความสุขท่ามกลางสังคม ซึ่งกำลังประสบวิกฤตหลาย ๆ ด้านในปัจจุบัน ความคาดหวังดังกล่าวนี้เป็นหน้าที่ของสถานศึกษาซึ่งต้องปฏิบัติอยู่แล้ว ประกอบกับได้รับนโยบายทั้งจากกระทรวงศึกษาธิการให้จัดการศึกษาโดยใช้ “คุณธรรมนำความรู้” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของปรัชญาของเศรษฐกิจ อันประกอบด้วย 3 ห่วง (พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดี) และ 2 เงื่อนไข (ความรู้ คุณธรรม) โดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ ยั่งยืน 4 มิติ (เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม) ดังนั้น สถานศึกษาที่น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักการในการบริหารจัดการและจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนย่อมสามารถตอบสนองต่อความต้องการของสังคม ตอบสนองต่อนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งสามารถผลิตผู้เรียนที่มีคุณลักษณะตรงตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 คือ ดี เก่ง และมีความสุขได้ และประการสำคัญที่สุด คือ ได้น้อมนำพระราชดำริปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมในสถานศึกษาซึ่งเป็นการปฏิบัติเพื่อสนองตอบต่อพระมหากรุณาธิคุณในพระราชปณิธานผู้ทรงรักภักดี

ลักษณะสถานศึกษาพอเพียง

จพอเพียงควรมีลักษณะ ดังนี้สถานศึกษาที่ดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจ

1. ด้านการบริหารจัดการ

- 1.1 มีการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา
- 1.2 มีการจัดทำแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ทั้งแผนระยะยาวและแผนระยะสั้น
- 1.3 มีการจัดตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา
- 1.4 มีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรทั้งผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา และส่งเสริมให้ปฏิบัติตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 1.5 มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่ผู้เกี่ยวข้อง
- 1.6 มีคณะทำงานติดตามและประเมินผลเพื่อปรับปรุงคุณภาพการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา
- 1.7 การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษานั้นการมีส่วนร่วมตามหลักธรรมาภิบาล
- 1.8 มีการสรุปและรายงานผลเพื่อกำหนดเป็นมาตรฐานในการปฏิบัติ

2. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

- 2.1 สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 2.2 มีการจัดทำแผนการสอนบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 2.3 มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม และมีผลงานนักเรียนที่เกิดจากการเรียนรู้
- 2.4 มีการจัดหา ผลิต พัฒนา สื่อ/แหล่งเรียนรู้ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้และมีการเผยแพร่สู่ชุมชน
- 2.5 มีการวัดผลประเมินผลที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้/ รายวิชาและนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
- 2.6 ผู้เรียนมีความรู้และเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง น้อมนำสู่วิถีชีวิต และเผยแพร่สู่ครอบครัว ชุมชน องค์กร และหน่วยงาน

3. ด้านการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน

- 3.1 ดำเนินกิจกรรมโดยผู้เรียน โดยมีครูเป็นผู้สนับสนุน

3.2 เป็นกิจกรรมที่ดำเนินการด้วยความสมัครใจหรือจิตอาสา

3.3 กิจกรรมมีความหลากหลายและเหมาะสมกับสภาพภูมิสังคมของสถานศึกษา

3.4 เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้เกิดความก้าวหน้าพร้อมกับความสมดุลทางเศรษฐกิจ/สังคมสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษาและสามารถขยายผลสู่ชุมชนได้ โดย

3.4.1 พอประมาณกับภูมิสังคม สอดคล้องกับความต้องการ/ ความจำเป็นของสถานศึกษาและคนในชุมชน เหมาะสมกับสภาพภูมิประเทศ สภาพแวดล้อม ความคิด ความเชื่อ และวิถีชีวิต

3.4.2 สมเหตุสมผล คือมีหลักคิดและหลักปฏิบัติของกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักวิชาการที่เกี่ยวข้อง รายละเอียดของโครงการแสดงถึงความรอบคอบในการวางแผนการจัดกิจกรรม

3.4.3 มีภูมิคุ้มกันที่ดี โดยการวางแผนกิจกรรมได้คำนึงถึงความเสี่ยงในการดำเนินโครงการ โดยมีข้อเสนอทางเลือก หากมีการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

3.4.4 ส่งเสริมความรู้และคุณธรรมของผู้เข้าร่วม โดยต้องส่งเสริมความรู้ เปิดโอกาสให้มีการพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ ส่งเสริมคุณธรรม เช่น ระเบียบวินัย สัมมาคารวะ ซื่อสัตย์สุจริต กตัญญูกตเวที ขยันหมั่นเพียร อดทน สนใจใฝ่รู้ และจิตสำนึกในการทำคุณประโยชน์เพื่อส่วนรวม

3.5 เป็นกิจกรรมที่หลายฝ่ายมีส่วนร่วม เช่น สถานศึกษา หน่วยงานของรัฐ สถานประกอบการและชุมชน

3.6 ผลสุดท้ายคือการปลูกฝังให้ผู้เรียนมีวิถีคิด อุปนิสัยและพฤติกรรมที่สอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง

4. ด้านการพัฒนาบุคลากร

4.1 ผู้บริหารสถานศึกษา

4.1.1 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.1.2 นำหลักการ แนวคิด ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา

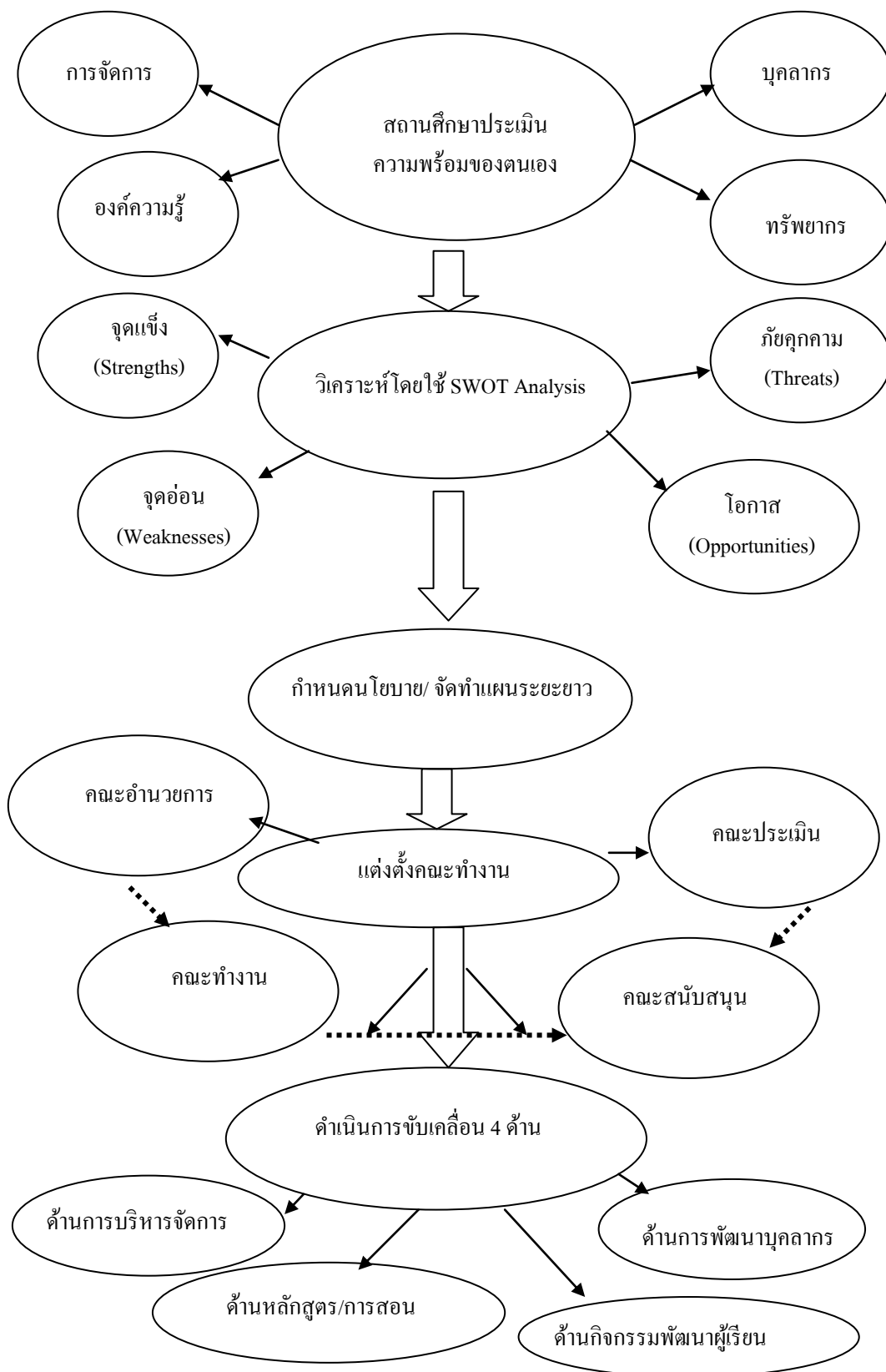
4.1.3 ปฏิบัติตนตามหลักการ แนวคิด ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเป็นแบบอย่างที่ดี

4.1.4 เผยแพร่หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.2 ครู

4.2.1 มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- 4.2.2 นำหลักการ แนวคิด ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียน
- 4.2.3 ปฏิบัติตนตามหลักการ แนวคิด ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเป็นแบบอย่างที่ดี
- 4.2.4 เผยแพร่หลักการ แนวคิด ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 4.3 บุคลากรทางการศึกษา
  - 4.3.1 มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
  - 4.3.2 นำหลักการ แนวคิด ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่
  - 4.3.3 ปฏิบัติตนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเป็นแบบอย่างที่ดี
  - 4.3.4 เผยแพร่หลักการ แนวคิด ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 4.4 นักเรียน
  - 4.4.1 มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
  - 4.4.2 นำหลักการ แนวคิด ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการเรียนและการดำเนินชีวิต
  - 4.4.3 เผยแพร่หลักการ แนวคิด ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 4.5 ผู้ปกครองและชุมชน
  - 4.5.1 มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
  - 4.5.2 ปฏิบัติตนตามหลักการ แนวคิด ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
  - 4.5.3 เผยแพร่หลักการ แนวคิด ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
  - 4.5.4 ส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินงานการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

ภาพที่ 2-4 แนวทางการพัฒนาสู่สถานศึกษาพอเพียง (สำนักงานพิเศษเพื่อประสานโครงการ
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ, 2547, หน้า 18)

ผลและความคาดหวัง

ระบบสถานศึกษาที่ดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถูกต้อง
มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ควรมีผลเป็นที่ประจักษ์ชัด โดยเกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านต่อไปนี้

1. ลักษณะของผู้บริหาร

- 1.1 มีความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนักและประพฤตินเป็นแบบอย่างการมีวิถีชีวิต
แบบพอเพียง เช่น ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่ดื่มสุรา ไม่สูบบุหรี่ ไม่หมกมุ่นอบายมุข ฯลฯ
- 1.2 ใช้คุณธรรมเป็นหลักในการบริหาร เช่น บริหารตามหลักธรรมาภิบาล
- 1.3 วางแผนและกำกับการปฏิบัติตามแผนโดยอาศัยหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข เพื่อผล 4 มิติ
- 1.4 บริหารงานโดยเน้นการมีส่วนร่วม การสร้างความรู้ รัก สามัคคี
- 1.5 ประสานงานกับชุมชนและองค์กรต่าง ๆ ในการสร้างเครือข่ายการขับเคลื่อนปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียงและการประชาสัมพันธ์

2. ลักษณะของครู

- 2.1 มีความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนักและประพฤตินเป็นแบบอย่างการมีวิถีชีวิต
แบบพอเพียง เช่น ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่ดื่มสุรา ไม่สูบบุหรี่ ไม่หมกมุ่นอบายมุข ฯลฯ
- 2.2 ปรับปรุงหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนโดยบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียงในทุกรายวิชาที่รับผิดชอบ
- 2.3 จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข
เพื่อผล 4 มิติ
- 2.4 ปฏิบัติงานโดยเน้นการมีส่วนร่วม การสร้างความรู้ รัก สามัคคี
- 2.5 มีส่วนร่วมในการประสานงานกับชุมชนและองค์กรต่าง ๆ ในการสร้างเครือข่าย
การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการประชาสัมพันธ์

3. ลักษณะของบุคลากรทางการศึกษา

- 3.1 มีความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนักและประพฤตินเป็นแบบอย่างการมีวิถีชีวิตแบบ
พอเพียง เช่น ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่ดื่มสุรา ไม่สูบบุหรี่ ไม่หมกมุ่นอบายมุข ฯลฯ
- 3.2 ปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข เพื่อผล 4 มิติ
- 3.3 ปฏิบัติงานโดยเน้นการมีส่วนร่วม การสร้างความรู้ รักสามัคคี
- 3.4 มีส่วนร่วมในการประสานงานกับชุมชนและองค์กรต่าง ๆ ในการสร้างเครือข่าย
การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการประชาสัมพันธ์

4. ลักษณะของผู้เรียน

4.1 มีความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนักและประพฤติตนเป็นแบบอย่างการมีวิถีชีวิตแบบพอเพียง เช่น ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่ดื่มสุรา ไม่สูบบุหรี่ ไม่หมกมุ่นอบายมุข ฯลฯ

4.2 ปรับปรุงวิธีการเรียนและการทำงานให้สอดคล้องกับหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข เพื่อผล 4 มิติ

4.3 เรียนรู้และทำงาน โดยเน้นการมีส่วนร่วม การสร้างความรู้ รักสามัคคี

4.4 มีส่วนร่วมในการประสานงานกับชุมชนและองค์กรต่าง ๆ ในการสร้างเครือข่าย การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการประชาสัมพันธ์

5. ลักษณะของชุมชน

5.1 มีความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนักและเปลี่ยนพฤติกรรมตามแบบอย่างการมีวิถีชีวิตพอเพียง เช่น ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่ดื่มสุรา ไม่สูบบุหรี่ ไม่หมกมุ่นอบายมุข ฯลฯ

5.2 ให้การสนับสนุนและมีส่วนร่วมกับสถานศึกษาในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

6. สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

6.1 มีแหล่งการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

6.2 สภาพแวดล้อมมีความสะอาด ร่มรื่นและเอื้อต่อการเรียนรู้

6.3 บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการรักษาดูแลและปรับปรุงสภาพแวดล้อม

6.4 มีสถานที่ให้บริการชุมชน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จิตทิพย์ อุไพพานิช (2555, หน้า 83-88) ศึกษาเรื่อง “การนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของข้าราชการสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม” โดยตัวแปรอิสระที่ใช้ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน เพศ และระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน และตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของข้าราชการสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ผลการวิจัยพบว่า ระดับการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต ได้แก่ ด้านภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้าราชการที่มีชั้นยศแตกต่างกัน มีการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณมาใช้ในการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน ในขณะที่เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัว ชั้นยศ รายได้ต่อเดือน การออม และภาระหนี้สินแตกต่างกัน

มีการนำแนวคิดด้านภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีไปใช้ในการดำเนินชีวิตไม่แตกต่างกัน ในขณะที่การอ้อมแตกต่างกัน มีการนำแนวคิดด้านความรู้ในการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน และสถานภาพสมรสแตกต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตด้านคุณธรรมแตกต่างกัน

รัฐพงศ์ บุญญานวัตร (2554) ศึกษาเรื่อง “การนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในชุมชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร” โดยตัวแปรอิสระที่ใช้ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน เพศ และระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน และตัวแปรตาม ได้แก่ การนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า

1. การนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในชุมชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร พบว่า ระดับการปฏิบัติของประชาชนทั้งโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านเงื่อนไขคุณธรรม ด้านการมีเหตุผล ด้านความพอประมาณ ด้านเงื่อนไขความรู้ และ ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีตามลำดับ
  2. ปัจจัยที่มีผลต่อการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ได้แก่ ปัจจัยด้านอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผล ได้แก่ เพศ และระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน
  3. ข้อเสนอแนะแนวทางการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ที่สำคัญที่สุดคือ ภาครัฐ หรือมหาวิทยาลัยในเขตบริการของชุมชน ควรจัดบริการวิชาการแก่ชุมชนในเรื่องการทำบัญชีการออม และให้ความรู้ด้านแนวทางการหลีกเลี่ยงความเสี่ยงต่ออบายมุข โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชน และคนวัยทำงาน
- ปนัดดา ดวงแก้ว (2553, หน้า 65-67) ศึกษาเรื่อง “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตของข้าราชการสังกัดกองการกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ กรมการทหารสื่อสาร” โดยตัวแปรอิสระที่ใช้ได้แก่ รายได้ต่อเดือน เพศ ระดับชั้นยศ อายุ และอายุราชการ และตัวแปรตาม ได้แก่ การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล ด้านการมีภูมิคุ้มกัน ด้านความรู้ และด้านคุณธรรม ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยรายได้ต่อเดือน มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 โดยภาพรวม ข้าราชการในหน่วยงานดังกล่าว มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตบ่อยครั้ง ได้แก่ ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล ด้านการมีภูมิคุ้มกันและด้านคุณธรรม ในขณะที่ด้านความรู้และด้านความพอประมาณ

มีการนำไปใช้เป็นบางครั้ง และพบว่า ปัจจัยด้านเพศ ระดับชั้นยศ และอายุ มีความสัมพันธ์กับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณ ส่วนปัจจัยด้านอายุราชการ มีความสัมพันธ์กับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความรู้

วลัยพรรณ จันท์หอม (2554, หน้า 58-63) ศึกษาเรื่อง “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของครู โรงเรียนกาญจนาอนุเคราะห์ จังหวัดกาญจนบุรี” โดยตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และตัวแปรตาม ได้แก่ การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของครู โรงเรียนกาญจนาอนุเคราะห์ จังหวัดกาญจนบุรี ผลการศึกษาพบว่า การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของครู โรงเรียนกาญจนาอนุเคราะห์ จังหวัดกาญจนบุรี ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยเมื่อพิจารณาทั้งในประเด็นของความพอประมาณ ความมีเหตุผลและการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี อยู่ในระดับมากทั้ง 3 ด้าน สำหรับปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่มีความสัมพันธ์กับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของครู โรงเรียนกาญจนาอนุเคราะห์ จังหวัดกาญจนบุรี ทั้งในภาพรวมและรายด้านทั้ง 3 ด้าน

สมศักดิ์ ตรงงาม (2553, หน้า 73-78) ศึกษาเรื่อง “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี” โดยตัวแปรต้น ได้แก่ ทศนคติและความคิดด้านในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต และปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ และเวลาที่อยู่ในพื้นที่ และตัวแปรตาม ได้แก่ การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า ทศนคติและความคิดด้านในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตด้านความพอประมาณ ความมีเหตุผลและการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีอยู่ในระดับมาก ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ และเวลาที่อยู่ในพื้นที่แตกต่างกัน มีผลต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

กรรณิการ์ ภิรมย์รัตน์ (2554) ศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร” ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมอยู่ในระดับสูง และมีระดับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมอยู่ในระดับสูงเช่นกัน

นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ดังนี้

1. ด้านการดำรงชีวิตประจำวัน ได้แก่ การเก็บออมเงิน การจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย การใช้ทรัพยากรทุกอย่างอย่างประหยัดและรู้คุณค่า การประยุกต์ของเก่าให้กลับมาใช้ได้อีกครั้ง

2. ด้านการเรียนการสอน ได้แก่ มหาวิทยาลัยควรมีการจัดทำหลักสูตรการเรียนรายวิชา “เศรษฐกิจพอเพียง” ควรมีการสอดแทรกเศรษฐกิจพอเพียงในทุกรายวิชา มีการจัดตั้งชมรมเศรษฐกิจพอเพียง มีการฝึกปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3. ด้านการณรงค์ ได้แก่ การทำสื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์ในมหาวิทยาลัย การจัดอบรมให้ความรู้ทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติการจัดนิทรรศการเศรษฐกิจพอเพียง

สันสกฤต มุณีโม ไนย (2553) ศึกษาเรื่อง “ความรู้ ความเข้าใจ และการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการดำเนินชีวิต: ศึกษากรณีนักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์” โดยตัวแปรอิสระ ได้แก่ อาชีพ สถานภาพ การรับรู้ ข่าวสาร เพศ อายุ รายได้ สถานภาพ และตัวแปรตาม ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจ และการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 65.4 เป็นเพศหญิง และมีอายุเฉลี่ย 37 ปี ส่วนใหญ่ร้อยละ 54.6 ประกอบอาชีพรับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 36.2 มีรายได้ 15,001-20,000 บาท และร้อยละ 63.1 มีสถานภาพโสด ส่วนใหญ่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.23 (จากคะแนนเต็ม 3 คะแนน) ส่วนใหญ่ร้อยละ 93.8 มีความรู้ ความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับสูง ส่วนใหญ่มีการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ อาชีพ สถานภาพ การรับรู้ ข่าวสาร ส่วนปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์ คือ เพศ อายุ รายได้ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต ได้แก่ เพศ รายได้ สถานภาพ ส่วนปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์ คือ อายุ อาชีพ และการรับรู้ข่าวสาร

กานดา เตชะขันหมาก (2552) ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครัวเรือน: ศึกษากรณีจังหวัดลพบุรี” โดยตัวแปรต้น ได้แก่ 1) แหล่งที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2) การรับข้อมูล/ ข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3) การเข้ารับการฝึกอบรม/ การอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 4) การสนับสนุนให้เกิดการปฏิบัติด้านเศรษฐกิจพอเพียงด้านการให้คำแนะนำ/ ข้อเสนอแนะ และ 5) การสนับสนุนให้เกิดการปฏิบัติด้านเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการให้รวมกลุ่มกันในชุมชน และตัวแปรตาม ได้แก่ ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจ

พอเพียงของครัวเรือนจังหวัดลพบุรี ผลการศึกษาพบว่า ประชากรมีความรู้เรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก สมาชิกในครัวเรือนมีการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง และปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครัวเรือนในหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบจังหวัดลพบุรีมีจำนวน 5 ปัจจัย คือ 1) แหล่งที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์เชิงปฏิฐานอยู่ในระดับต่ำ 2) การรับข้อมูล/ ข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์เชิงปฏิฐานอยู่ในระดับต่ำ 3) การเข้ารับการฝึกอบรม/ การอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์เชิงปฏิฐานอยู่ในระดับต่ำ 4) การสนับสนุนให้เกิดการปฏิบัติด้านเศรษฐกิจพอเพียงด้านการให้คำแนะนำ/ ข้อเสนอแนะมีความสัมพันธ์เชิงปฏิฐานอยู่ในระดับต่ำ และ 5) การสนับสนุนให้เกิดการปฏิบัติด้านเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการให้รวมกลุ่มกันในชุมชนมีความสัมพันธ์เชิงปฏิฐานอยู่ในระดับต่ำ

วิชญุศกรณ วีระพันธุ์ (2552, หน้า 135-140) ศึกษาเรื่อง “การดำเนินตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: ศึกษากรณีบ้านบัวงาม ตำบลสีบัวทอง อำเภอแสวงหา จังหวัดอ่างทอง” ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความสัมพันธ์ ระหว่างคนในชุมชน การให้ความร่วมมือในกิจกรรมของหมู่บ้าน มีกระบวนการก่อเกิดกลุ่ม ความเข้มแข็งของกลุ่ม มีความศรัทธาในตัวแกนนำหมู่บ้าน และการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ

อัจฉรา ราชแก้ว (2551, หน้า 103-108) ศึกษาเรื่อง “การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตพนักงานขับรถโดยสารประจำทาง จังหวัดปทุมธานี” โดยตัวแปรต้น ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อายุ ระดับการศึกษา รายได้ สถานภาพ ประสพการณ์การทำงาน และการรับรู้ข่าวสารข้อมูล และตัวแปรตามคือ การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตของพนักงานขับรถโดยสารประจำทาง ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตของพนักงานขับรถโดยสารประจำทาง จากการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตของพนักงานขับรถโดยสารประจำทาง ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ สถานภาพ ประสพการณ์การทำงาน และการรับรู้ข่าวสารข้อมูล

หทัยรัตน์ อยู่รอด (2550) ศึกษาเรื่อง “ทัศนคติของพนักงานต่อการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต กรณีศึกษา: บริษัท โจนส์ แลง ลาซาลล์ (ประเทศไทย) จำกัด” โดยตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ รายได้ ระดับการศึกษา ความรู้ความเข้าใจแนวคิด

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะต่อการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อทักษะต่อการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ รายได้ และระดับการศึกษา ไม่มีผลต่อทักษะต่อการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต ส่วนปัจจัยด้านอื่น ๆ ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไม่มีผลต่อทักษะต่อการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต

ฉานิฎา ศรีสิทธิชัยสกุล (2550) ได้ศึกษาเรื่อง “ทักษะของพัฒนาการอำเภอต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การแก้ปัญหาความยากจน: กรณีศึกษากิจกรรมพัฒนาชุมชน” โดยตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อัตราเงินเดือน ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน การรับรู้ปัญหาของชุมชน และการได้รับการสนับสนุนและการร่วมมือจากหน่วยงานอื่น และตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะของพัฒนาการอำเภอในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การแก้ปัญหาความยากจน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อทักษะของพัฒนาการอำเภอในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การแก้ปัญหาความยากจน ได้แก่ การได้รับการสนับสนุนและการร่วมมือจากหน่วยงานอื่น โดยหน่วยงานที่พัฒนาการอำเภอให้ความสำคัญมาก คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรประชาชนและภาคประชาชน และให้ความสำคัญปานกลาง ได้แก่ หน่วยงานราชการ และรัฐวิสาหกิจ ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อทักษะของพัฒนาการอำเภอในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การแก้ปัญหาความยากจน ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อัตราเงินเดือน ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และการรับรู้ปัญหาของชุมชน

ศักดิ์ชัย คำชู (2550, หน้า 56-81) ได้ศึกษาเรื่อง “การประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในองค์กร: ศึกษากรณีศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านบึง” ผลการศึกษาพบว่า เยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรม เด็กและเยาวชนบ้านบึง มีความเห็นตรงกันว่าได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการมาก เป็นการเพิ่มทักษะในด้านต่าง ๆ นอกเหนือจากการเรียนรู้และการทำงานร่วมกัน ร้อยละ 100 ของเยาวชนกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจด้านกิจกรรมและด้านเนื้อหาสาระของกิจกรรม มีเพียงด้านวิทยากรเท่านั้นที่มีความพึงพอใจร้อยละ 85 ของเยาวชนกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 75 ของเยาวชนกลุ่มตัวอย่างได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการดำเนินโครงการ ร้อยละ 70 ของเยาวชนกลุ่มตัวอย่างได้ร่วมวางแผนกับเจ้าหน้าที่โครงการ ร้อยละ 80 ของเยาวชนกลุ่มตัวอย่างได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการทำงาน และเยาวชนทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่างได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินกิจกรรม โดยเฉพาะ โครงการทำน้ำส้วกชีวภาพเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม

ในองค์กร

ดวงพร ศรีชัย (2550) ศึกษาเรื่อง “การศึกษาการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียนเตรียมทหาร” ผลการศึกษาพบว่า

1. นักเรียนเตรียมทหารนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมไปปฏิบัติมาก โดยเรียงลำดับการปฏิบัติ ดังนี้ ด้านวัฒนธรรม ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านเศรษฐกิจ
2. นักเรียนเตรียมทหารมีการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันระหว่างด้านต่าง ๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักเรียนเตรียมทหารในแต่ละชั้นปี มีการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ไม่แตกต่างกันในการดำเนินชีวิตประจำวัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศศิวิมล บุญสุภา (2554) ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเลือกซื้ออาหารสำเร็จรูปแช่แข็งพร้อมรับประทานของผู้บริโภคจากร้านสะดวกซื้อ เซเว่น-อีเลฟเว่น ในเขตกรุงเทพมหานคร ตามกรอบแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน” โดยตัวแปรต้น ได้แก่ ทัศนคติต่อพฤติกรรม อิทธิพลของกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ส่วนตัวแปรตาม ได้แก่ ความตั้งใจในการเลือกซื้ออาหารสำเร็จรูปแช่แข็งพร้อมรับประทานของผู้บริโภคจากร้านสะดวกซื้อ เซเว่น-อีเลฟเว่น ผลการศึกษาพบว่า ทัศนคติต่อพฤติกรรม การเลือกซื้ออาหารสำเร็จรูปแช่แข็งพร้อมรับประทาน มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารสำเร็จรูปแช่แข็งพร้อมรับประทานจากร้านสะดวกซื้อ เซเว่น-อีเลฟเว่นของผู้บริโภค ส่วนอิทธิพลของกลุ่มอ้างอิงต่อการเลือกซื้ออาหารสำเร็จรูปแช่แข็งพร้อมรับประทาน และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมในการเลือกซื้ออาหารสำเร็จรูปแช่แข็งพร้อมรับประทาน ไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารสำเร็จรูปแช่แข็งพร้อมรับประทานจากร้านสะดวกซื้อ เซเว่น-อีเลฟเว่นของผู้บริโภค ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

พัชรี ดวงจันทร์ (2550) ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการป้องกันโรคอ้วนและดัชนีมวลกายในเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิต กรุงเทพมหานคร” ผลการศึกษา มีดังนี้

1. เจตคติต่อพฤติกรรมเคลื่อนไหวนอกกำลัง การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเคลื่อนไหวนอกกำลัง และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมเคลื่อนไหวนอกกำลัง สามารถร่วมกันทำนายเจตนาในการเคลื่อนไหวนอกกำลังได้ร้อยละ 70.2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. เจตนาในการเคลื่อนไหวก่อกำลัง และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมเคลื่อนไหวก่อกำลัง สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมเคลื่อนไหวก่อกำลัง ได้ร้อยละ 19.0 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหาร การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการบริโภคอาหาร และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมการบริโภคอาหาร สามารถร่วมกันทำนายเจตนาในการบริโภคอาหาร ได้ร้อยละ 69.1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. เจตนาในการบริโภคอาหาร และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมการบริโภคอาหาร สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการบริโภคอาหาร ได้ร้อยละ 18.7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. พฤติกรรมเคลื่อนไหวก่อกำลัง พฤติกรรมการบริโภคอาหาร ดัชนีมวลกายของบิดา ดัชนีมวลกายของมารดา และประวัติการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ สามารถร่วมกันทำนายดัชนีมวลกายของนักเรียน ได้ร้อยละ 17.1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เบญจพร พงศ์อำไพ (2551) ศึกษาเรื่อง “อิทธิพลของทัศนคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมต่อความตั้งใจของกลุ่มสมรสหญิงตั้งครรภ์ ในการมารับบริการตรวจคัดกรองเลือดเพื่อหาการติดเชื้อเอชไอวี” โดยตัวแปรต้น ได้แก่ ทัศนคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ตัวแปรตาม ได้แก่ ความตั้งใจในการใช้บริการตรวจคัดกรองเลือดเพื่อหาการติดเชื้อเอชไอวี ผลการศึกษาพบว่า

1. กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม และความตั้งใจในการมารับบริการตรวจคัดกรองเลือดเพื่อหาการติดเชื้อเอชไอวี อยู่ในระดับปานกลาง

2. ทัศนคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม สามารถร่วมกันทำนายความแปรปรวนของความตั้งใจในการใช้บริการตรวจคัดกรองเลือดเพื่อหาการติดเชื้อเอชไอวีได้ร้อยละ 24 โดยมีตัวแปรที่มีผลอย่างมีนัยสำคัญ คือ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey study) โดยใช้การตอบแบบสอบถาม (Questionnaires) ของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ทุกคน รวมจำนวน 9,919 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องชัดเจนต่อการวิเคราะห์ ทั้งนี้ผู้ศึกษาวิจัยได้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
  2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
  3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
  4. วิธีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
  5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
  6. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล
- โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ชั้นปีที่ 1 วิทยาเขตบางแสน ปีการศึกษา 2559 ระดับปริญญาตรี รวมจำนวน 9,919 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ชั้นปีที่ 1 วิทยาเขตบางแสน ปีการศึกษา 2559 ระดับปริญญาตรี จำนวน 385 คน ซึ่งได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane (1973, pp. 727-728 อ้างถึงใน ผ่องศรี วาณิชย์ศุภวงศ์, 2546, หน้า 104) ได้ดังนี้

1. กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n แทน ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
 N แทน จำนวนประชากร
 e แทน ค่าความคลาดเคลื่อน

$$\begin{aligned} \text{แทนค่าสูตร} \quad n &= \frac{9,919}{1 + 9,919(.05)^2} \\ &= 385 \end{aligned}$$

ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ได้กลุ่มตัวอย่างนิสิตจำนวน 385 คน

2. เทียบสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากร โดยใช้วิธีสุ่มแบบชั้นภูมิตามสัดส่วน (Proportional stratified random sampling) เทียบตามสัดส่วนของนิสิตทั้งหมดในขณะนั้น ๆ ดังรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 3-1 จำนวนประชากรและและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามคณะ (กองทะเบียนและประมวลผล การศึกษา, 2560)

คณะ	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
คณะการจัดการและการท่องเที่ยว	1,277	50
คณะการแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศร	124	5
คณะดนตรีและการแสดง	173	7
คณะพยาบาลศาสตร์	212	8
คณะแพทยศาสตร์	48	2
คณะภูมิสารสนเทศศาสตร์	319	12
คณะเกษตรศาสตร์	148	6
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	1,574	61
คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์	1,160	45
คณะโลจิสติกส์	568	22

ตารางที่ 3-1 (ต่อ)

คณะ	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
คณะวิทยาการสารสนเทศ	753	29
คณะวิทยาศาสตร์	735	28
คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา	299	12
คณะวิศวกรรมศาสตร์	665	26
คณะศิลปกรรมศาสตร์	304	12
คณะศึกษาศาสตร์	495	19
คณะสหเวชศาสตร์	175	7
คณะสาธารณสุขศาสตร์	209	8
โครงการจัดตั้งคณะพาณิชยศาสตร์และ บริหารธุรกิจ	281	11
วิทยาลัยนานาชาติ	400	15
รวม	9,919	385

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ (Independent variables) แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ
  - 1.1 ทักษะคิดต่อพฤติกรรม
  - 1.2 บรรทัดฐานกลุ่มอ้างอิง
  - 1.3 การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม
2. ตัวแปรตาม (Dependent variables) ได้แก่ พฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้สำหรับการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้สอบถามนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มนิสิตทั้งหมด รวมจำนวน 385 คน ซึ่งประกอบด้วย

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็นคำถามปลายเปิด จำนวน 1 ข้อ ได้แก่ คณะที่กำลังศึกษา และคำถามแบบเลือกตอบ (Check list) จำนวน

5 ข้อ ได้แก่ เพศ รายได้ต่อเดือน ค่าใช้จ่ายต่อเดือน จำนวนเงินเมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายต่อเดือน และ การทำงานหารรายได้ระหว่างเรียน

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมตามแผนและการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ในการดำเนินชีวิต ซึ่งเป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check list) จำนวน 24 ข้อ มี 5 ตัวเลือก ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ประกอบไปด้วย 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับระดับเจตคติต่อพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของ นิสิต

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับระดับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการออมและการใช้จ่ายเงิน ของนิสิต

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับระดับการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมใน การออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิต มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ข้อคำถามเชิงบวก ได้แก่ ข้อ 1, 5, 7, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24 มีเกณฑ์การให้คะแนน คือ

มากที่สุด ค่าคะแนนเท่ากับ 5

มาก ค่าคะแนนเท่ากับ 4

ปานกลาง ค่าคะแนนเท่ากับ 3

น้อย ค่าคะแนนเท่ากับ 2

น้อยที่สุด ค่าคะแนนเท่ากับ 1

ข้อคำถามเชิงลบ ได้แก่ ข้อ 2, 3, 4, 6, 8, 9 มีเกณฑ์การให้คะแนน คือ

มากที่สุด ค่าคะแนนเท่ากับ 1

มาก ค่าคะแนนเท่ากับ 2

ปานกลาง ค่าคะแนนเท่ากับ 3

น้อย ค่าคะแนนเท่ากับ 4

น้อยที่สุด ค่าคะแนนเท่ากับ 5

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นคำถามแบบ เลือกตอบ (Check list) จำนวน 13 ข้อ มี 5 ตัวเลือก ได้แก่ เป็นประจำ บ่อยครั้ง เป็นบางครั้ง นาน ๆ ครั้ง และไม่เคย จัดเป็นการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval scale) โดยใช้แบบประเมินค่า ลักษณะ Likert scale โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนและความกว้างของอันตรภาคชั้น ดังนี้

เป็นประจำ ค่าคะแนนเท่ากับ 5

บ่อยครั้ง ค่าคะแนนเท่ากับ 4

เป็นบางครั้ง ค่าคะแนนเท่ากับ 3

นาน ๆ ครั้ง ค่าคะแนนเท่ากับ 2

ไม่เคย ค่าคะแนนเท่ากับ 1

ตอนที่ 4 คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นของนิสิตต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตในด้านการออมและการใช้จ่ายเงิน

วิธีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีคุณภาพสูง สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพสูง ผู้วิจัยจะเตรียมการในการสร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถาม ดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามอย่างละเอียดและลึกซึ้ง

2. ผู้วิจัยได้ศึกษาวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย ตัวแปรที่ต้องการศึกษาทุกตัว กำหนดมาตรวัด (Scale of measurement) แล้วจึงยกร่างแบบสอบถามให้ครบทุกตัวแปร (ทั้งตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม)

3. นำร่างแบบสอบถามไปหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในด้านที่เกี่ยวข้อง จำนวน 3 คน เพื่อใช้ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การศึกษาวิจัย แล้วนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การศึกษาวิจัย (Index of item objective congruence: IOC) ซึ่งมีค่า IOC มากกว่า .50 ทุกข้อ จึงจะนำไปทดลองใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

4. นำร่างแบบสอบถามไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการทดลองใช้ (Try out) กับนิสิตที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปหาค่าความเชื่อมั่น โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α Coefficient) ตามวิธีการของคอนบราค (Conbrach's alpha coefficient) โดยค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้แสดงถึงระดับความคงที่ของแบบสอบถาม ค่าจะอยู่ระหว่าง $0 \leq \alpha \leq 1$ เมื่อได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟามากกว่า 0.7 จึงสามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ เมื่อได้แบบสอบถามเสร็จสมบูรณ์แล้ว จึงนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 385 คนต่อไป สำหรับผลการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาคอนบราคในครั้งนี้ มีผลการทดสอบดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3-2 ผลการทดสอบความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยวิธีการของคอนบราค

ข้อคำถาม	ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาคอนบราค
การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต	
1. ด้านเจตคติต่อพฤติกรรม	0.862
2. ด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง	0.971
3. การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม	0.794
พฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงิน	0.891

จากตารางที่ 3-2 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาคอนบราค มีค่ามากกว่า 0.7 ในทุกกลุ่มของข้อคำถาม ดังนั้น ข้อคำถามในครั้งนี้นี้จึงมีความเที่ยงและสามารถนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 385 คน ต่อไปได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองตามขั้นตอนดังนี้

1. ประสานงานกับกลุ่มนิสิตในมหาวิทยาลัย เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด
2. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนิสิตที่สุ่มเลือกเป็นตัวอย่างด้วยแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งผ่านการทดสอบความเที่ยงตรงและความน่าเชื่อถือ แล้วจึงนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ให้ตอบแบบสอบถามจำนวน 385 ตัวอย่าง โดยผู้วิจัยเองเป็นผู้ออกไปเก็บรวบรวมข้อมูล และรอรับแบบสอบถามกลับด้วยตนเอง
3. ในระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำการตรวจสอบข้อมูลที่เก็บได้ทุกครั้ง เมื่อมีปัญหาเรื่องข้อมูลที่ได้ทำการสอบถามไปแล้ว ผู้วิจัยจะดำเนินการสอบถามใหม่ทันที เพื่อให้ข้อมูลที่ได้มีความสมบูรณ์ถูกต้องมากขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS และใช้สถิติวิเคราะห์ดังนี้

1. การบรรยายข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive statistics) ซึ่งวิเคราะห์จากค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. วัดระดับพฤติกรรมตามแผนและการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต ทั้งทางด้านเจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและด้านการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม โดยวิเคราะห์จากค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) เมื่อปรับคำถามเชิงลบให้มีค่าเป็นบวกแล้ว ในการวิเคราะห์ผู้วิจัย ได้แบ่งผลระดับพฤติกรรมตามแผนของนิสิตไว้ 5 ระดับ ใช้เกณฑ์ตามแนวคิดของ Best (1981, p. 128 อ้างถึงใน รัตนพงษ์ จันทะวงษ์, 2546, หน้า 82) ดังนี้

1.00-1.50	หมายถึง	มีระดับเจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมน้อยที่สุด
1.51-2.50	หมายถึง	มีระดับเจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมน้อย
2.51-3.50	หมายถึง	มีระดับเจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมปานกลาง
3.51-4.50	หมายถึง	มีระดับเจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมมาก
4.51-5.00	หมายถึง	มีระดับเจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมมากที่สุด

3. วัดระดับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยวิเคราะห์จากค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งผลพฤติกรรมในการออมของนิสิตไว้ 5 ระดับ ใช้เกณฑ์ตามแนวคิดของ Best (1981, หน้า 128 อ้างถึงใน รัตนพงษ์ จันทะวงษ์, 2546, หน้า 82) ดังนี้

1.00-1.50	หมายถึง	ผลพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงน้อยที่สุด
1.51-2.50	หมายถึง	ผลพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงน้อย

- 2.51-3.50 หมายถึง ผลพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี
ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียงปานกลาง
- 3.51-4.50 หมายถึง ผลพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี
ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียงมาก
- 4.51-5.00 หมายถึง ผลพฤติกรรมในการออมของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา
วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากที่สุด

5. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยการใช้ค่า Pearson correlation เพื่อการทดสอบ
หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระที่สามารถนำมาใช้ในการพยากรณ์ว่า
มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางใด และมีความสัมพันธ์กันมากน้อยแค่ไหน โดยการหาค่า
ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยการใช้ค่า Pearson correlation
การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสองกลุ่ม โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์อย่างง่าย
เพียร์สัน (Pearson correlation)

$$r = \frac{n \sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{(n \sum X^2 - (\sum X)^2) - (n \sum Y^2 - (\sum Y)^2)}$$

เมื่อ	r	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
	$\sum X$	แทน	ผลรวมคะแนนรายชื่อของกลุ่มตัวอย่าง
	$\sum Y$	แทน	ผลรวมคะแนนรวมของทั้งกลุ่ม
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมคะแนนชุด x แต่ละกลุ่มตัวอย่างยกกำลังสอง
	$\sum Y^2$	แทน	ผลรวมคะแนนชุด Y แต่ละกลุ่มตัวอย่างยกกำลังสอง
	$\sum XY$	แทน	ผลรวมของผลคูณระหว่าง X และ Y
	n	แทน	จำนวนคนหรือกลุ่มตัวอย่าง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จะมีค่าระหว่าง

- ค่า r เป็น ลบ แสดงว่า X และ Y มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้าม คือ ถ้า X เพิ่มขึ้น Y จะลด แต่ถ้า X ลด Y จะเพิ่ม
- ค่า r เป็น บวก แสดงว่า X และ Y มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน คือ ถ้า X เพิ่มขึ้น Y จะเพิ่ม แต่ถ้า X ลด Y จะลด

3. ค่า r เข้าใกล้ 1 แสดงว่า X และ Y มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน และมีความสัมพันธ์กันมาก

4. ค่า r เข้าใกล้ -1 แสดงว่า X และ Y มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้าม และมีความสัมพันธ์กันมาก

5. ค่า r เท่ากับ 0 แสดงว่า X และ Y ไม่มีความสัมพันธ์

เกณฑ์ในการพิจารณาความสัมพันธ์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ดังนี้

มีค่าตั้งแต่ 0.0-0.20 แสดงว่า มีความสัมพันธ์ในระดับน้อยมาก

มีค่าตั้งแต่ 0.21-0.40 แสดงว่า มีความสัมพันธ์ในระดับน้อย

มีค่าตั้งแต่ 0.41-0.60 แสดงว่า มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

มีค่าตั้งแต่ 0.61-0.80 แสดงว่า มีความสัมพันธ์ในระดับมาก

มีค่าตั้งแต่ 0.81 ขึ้นไป แสดงว่า มีความสัมพันธ์ในระดับมากที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน จำนวน 385 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานด้วยค่าสถิติ Pearson correlation ผู้ศึกษาได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 4 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต นิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตอนที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบไปด้วยข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ คณะที่ศึกษา รายได้ต่อเดือน ค่าใช้จ่ายต่อเดือน ความเพียงพอของการใช้จ่ายต่อเดือน และการทำงานพิเศษระหว่างเรียน ผลการศึกษามีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4-1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	181	47.0
หญิง	204	53.0
รวม	385	100.0
2. คณะที่ศึกษา		
คณะการจัดการและการท่องเที่ยว	50	13.0
คณะการแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศร	5	1.3
คณะดนตรีและการแสดง	7	1.8
คณะพยาบาลศาสตร์	8	2.1
คณะแพทยศาสตร์	2	0.5
คณะภูมิสารสนเทศศาสตร์	12	3.1
คณะเกษตรศาสตร์	6	1.6
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	61	15.8
คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์	45	11.7
คณะโลจิสติกส์	22	5.7
คณะวิทยาการสารสนเทศ	29	7.5
คณะวิทยาศาสตร์	28	7.3
คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา	12	3.1
คณะวิศวกรรมศาสตร์	26	6.8
คณะศิลปกรรมศาสตร์	12	3.1
คณะศึกษาศาสตร์	19	4.9
คณะสหเวชศาสตร์	7	1.8
คณะสาธารณสุขศาสตร์	8	2.1
โครงการจัดตั้งคณะพาณิชยศาสตร์และการบริหารธุรกิจ	11	2.9
วิทยาลัยนานาชาติ	15	3.9
รวม	385	100.0

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
3. รายได้ (บาท/เดือน)		
ต่ำกว่า 3,000 บาท	27	7.0
3,001-5,000 บาท	23	6.0
5,001-8,000 บาท	193	50.1
8,001-10,000 บาท	121	31.4
มากกว่า 10,000 บาท	21	5.5
รวม	385	100.0
4. ค่าใช้จ่าย (บาท/เดือน)		
ต่ำกว่า 3,000 บาท	17	4.4
3,001-5,000 บาท	37	9.6
5,001-8,000 บาท	221	57.4
8,001-10,000 บาท	59	15.3
มากกว่า 10,000 บาท	51	13.2
รวม	385	100.0
5. ความเพียงพอของรายได้ต่อค่าใช้จ่ายต่อเดือน		
เพียงพอ (รายได้เหลือ มากกว่า 10%)	137	35.6
เหลือบ้างเล็กน้อย (รายได้เหลือ 1-10%)	162	42.1
ไม่เพียงพอ	86	22.3
รวม	385	100.0
6. การหารายได้พิเศษระหว่างเรียน		
ทำ	226	58.7
ไม่ทำ	159	41.3
รวม	385	100.0

จากตารางที่ 4-1 ผลการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาทั้งสิ้น จำนวน 385 คน สามารถนำเสนอข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้ดังนี้

1. เพศ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 53.00 และเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 47.0
2. คณะที่ศึกษา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ที่ปี 1 คณะคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 15.8 รองลงมาคือ คณะการจัดการและการท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 13.0 คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 11.7 ตามลำดับ ส่วนคณะที่น้อยที่สุด คือ คณะแพทยศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 0.5
3. รายได้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ 5,001-8,000 บาท/เดือน คิดเป็นร้อยละ 50.1 รองลงมาคือ มี 8,001-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 31.4 รายได้ ต่ำกว่า 3,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 7.0 รายได้ 3,001-5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 6.0 และมีรายได้มากกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 5.5 ตามลำดับ
4. ค่าใช้จ่าย กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายต่อเดือน 5,001-8,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 57.4 รองลงมาคือ 8,001-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 15.3 มีค่าใช้จ่าย มากกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 13.2 มีค่าใช้จ่าย 3,001-5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 9.6 และต่ำกว่า 3,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 4.4 ตามลำดับ
5. ความเพียงพอของรายได้ต่อค่าใช้จ่ายต่อเดือน กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาส่วนใหญ่มีรายได้เหลือบ้างเล็กน้อยหลังจากหักค่าใช้จ่ายต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 42.1 รองลงมาคือ มีรายได้เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 35.6 และมีรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย คิดเป็นร้อยละ 22.3 ตามลำดับ
6. การหารายได้พิเศษระหว่างเรียน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการหารายได้พิเศษระหว่างเรียน คิดเป็นร้อยละ 58.7 ส่วนนักศึกษาที่ไม่ได้ทำงานหรือหารายได้ระหว่างเรียน คิดเป็นร้อยละ 41.3 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต

นิติตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อมูลเกี่ยวกับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต ประกอบไปด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเจตคติต่อพฤติกรรม ด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และด้านการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ผลการศึกษามีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4-2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้
ในการดำเนินชีวิต จำแนกเป็นรายด้าน

การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต	$\bar{x}$	SD	แปลผล	อันดับ
1. ด้านเจตคติต่อพฤติกรรม	3.79	0.370	มาก	3
2. ด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง	4.11	0.441	มาก	1
3. ด้านการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม	3.94	0.591	มาก	2
ค่าเฉลี่ยรวม	4.18	0.407	มาก	-

จากตารางที่ 4-2 กลุ่มตัวอย่างนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน เห็นด้วยต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18, SD = 0.407$) โดยด้านที่กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นด้วยต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้มากที่สุด คือ ด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ($\bar{X} = 4.11, SD = 0.441$) รองลงมาคือ ด้านการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ($\bar{X} = 3.94, SD = 0.591$) และด้านเจตคติต่อพฤติกรรม ($\bar{X} = 3.79, SD = 0.370$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาผลการศึกษารายด้าน ปรากฏดังต่อไปนี้

ด้านเจตคติต่อพฤติกรรม

ตารางที่ 4-3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต ด้านเจตคติต่อพฤติกรรม

การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต ด้านเจตคติต่อพฤติกรรม	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{x}$	SD	แปลผล	อันดับ
1. การน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิตจะทำให้ นิสัยมีชีวิตที่ดีขึ้น	152 39.5%	206 53.5%	27 7.0%	- -	- -	4.32	0.600	มาก	1
2. การออมและการใช้จ่ายเงินตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทำได้ยาก เพราะจะต้องพึ่งตนเองเป็นหลัก	2 0.5%	4 1.0%	39 10.1%	238 61.8%	102 26.5%	4.13	0.663	มาก	9
3. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเน้นการปฏิบัติเพื่อความตระหนี่	- -	5 1.3%	53 13.8%	243 63.1%	84 21.8%	4.05	0.637	มาก	10
4. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ไม่จำเป็นต้อง คำนึงถึงความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต	- -	2 0.5%	46 11.9%	221 57.4%	116 30.1%	4.17	0.643	มาก	6
5. การปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการเตรียมตัวให้พร้อมรับ การเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น	126 32.7%	205 53.2%	50 13.0%	3 0.8%	1 0.3%	4.19	0.682	มาก	5
6. การปฏิบัติตามหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเหมาะสำหรับ คนที่เรียนสูง ๆ เท่านั้น เพราะต้องใช้ความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ	- -	1 0.3%	72 18.7%	174 45.2%	138 35.8%	4.17	0.728	มาก	6
7. การปฏิบัติตามหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทำได้ง่าย ท่านคิด ว่าท่านสามารถปฏิบัติได้	142 36.9%	188 48.8%	52 13.5%	3 0.8%	- -	4.22	0.699	มาก	3
8. เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่เหมาะสมสำหรับชาวบ้านโดยทั่วไป จึงไม่เกี่ยวกับนิสิตนักศึกษา	- -	3 0.8%	53 13.8%	215 55.8%	114 29.6%	4.14	0.668	มาก	8

ตารางที่ 4-3 (ต่อ)

การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต ด้านเจตคติต่อพฤติกรรม	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{X}$	SD	แปลผล	อันดับ
9. เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่มุ่งเน้นการแก้ปัญหาความยากจนของ เกษตรกรเป็นหลัก	1 0.3%	4 1.0%	45 11.7%	223 57.9%	112 29.1%	4.16	0.660	มาก	7
10. การน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวันเป็น เรื่องง่ายเพราะมีแบบอย่างให้เรียนรู้	130 33.8%	207 53.8%	46 11.9%	2 0.5%	-	4.21	0.660	มาก	4
11. การปฏิบัติตามหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการสร้าง ภูมิคุ้มกันที่ดีให้สังคมไทย	150 39.0%	187 48.6%	46 11.9%	2 0.5%	-	4.25	0.680	มาก	2
ค่าเฉลี่ยรวม						4.18	0.407	มาก	

จากตารางที่ 4-3 กลุ่มตัวอย่างการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต ด้านเจตคติต่อพฤติกรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$) โดยประเด็นที่กลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วยมากที่สุด คือ ประเด็นการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิตจะทำให้ นิสิตมีชีวิตที่ดีขึ้น ($\bar{X} = 4.32$) รองลงมาคือ ประเด็นการปฏิบัติตามหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีให้สังคมไทย ($\bar{X} = 4.25$) ประเด็นการปฏิบัติตามหลักการของ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทำได้ง่าย ท่านคิดว่าท่านสามารถปฏิบัติได้ ($\bar{X} = 4.22$) ประเด็นการปฏิบัติ ตามหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทำได้ง่าย ท่านคิดว่าท่านสามารถปฏิบัติได้ ($\bar{X} = 4.21$) ประเด็นการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการเตรียมตัวให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ที่จะเกิดขึ้น ($\bar{X} = 4.19$) ประเด็นปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และประเด็นการปฏิบัติตามหลักการ ของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเหมาะสมสำหรับคนที่เรียนสูง ๆ เท่านั้น เพราะต้องใช้ความรู้ เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ($\bar{X} = 4.17$) ประเด็นเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่มุ่งเน้นการแก้ปัญหา ความยากจนของเกษตรกรเป็นหลัก ($\bar{X} = 4.16$) ประเด็นเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่เหมาะสม สำหรับชาวบ้านโดยทั่วไป จึงไม่เกี่ยวกับนิสิตนักศึกษา ($\bar{X} = 4.14$) ประเด็นการออมและการใช้ จ่ายเงินตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทำได้ยากเพราะจะต้องพึ่งตนเองเป็นหลัก ($\bar{X} = 4.13$) และ ประเด็นปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเน้นการปฏิบัติเพื่อความตระหนี่ ($\bar{X} = 4.05$) ตามลำดับ

ด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง

ตารางที่ 4-4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต ด้านการคัดลอกตามกลุ่มอ้างอิง

การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต ด้านการคัดลอกตามกลุ่มอ้างอิง	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{x}$	SD	แปลผล	อันดับ
1. ท่านมีการออมและใช้จ่ายเงินตามที่บิดามารดาแนะนำมาน้อย เพียงใด	98 25.5%	239 62.1%	47 12.2%	1 0.3%	- 25.5%	4.13	0.610	มาก	1
2. ท่านมีการออมและใช้จ่ายเงินตามที่เพื่อนแนะนำมาน้อยเพียงใด	106 27.5%	216 56.1%	55 14.3%	7 1.8%	1 0.3%	4.09	0.713	มาก	4
3. ท่านมีการออมและใช้จ่ายเงินตามที่ครูอาจารย์แนะนำมาน้อย เพียงใด	112 29.1%	208 54.0%	61 15.8%	2 0.5%	2 0.5%	4.11	0.712	มาก	3
4. ท่านมีการออมและใช้จ่ายเงินตามที่ญาติหรือพี่น้องแนะนำมาน้อย เพียงใด	98 25.5%	240 62.3%	46 11.9%	1 0.3%	- -	4.13	0.607	มาก	1
5. ท่านมีการออมและใช้จ่ายเงินตามแบบอย่างของคนที่มีชื่อเสียง แนะนำมาน้อยเพียงใด	88 22.9%	246 63.9%	50 13.0%	1 0.3%	- -	4.09	0.601	มาก	4
6. ท่านมีการออมและใช้จ่ายเงินตามสื่อออนไลน์ ข้อความ ประชาสัมพันธ์ เช่น Facebook, อินเทอร์เน็ต เป็นต้น แนะนำมาน้อย เพียงใด	105 27.3%	222 57.7%	57 14.8%	1 0.3%	- -	4.12	0.647	มาก	2
ค่าเฉลี่ยรวม						4.11	0.441	มาก	

จากตารางที่ 4-4 กลุ่มตัวอย่างมีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11, SD = 0.441$) โดยประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยเป็นอันดับ 1 คือ มีการออมและใช้จ่ายเงินตามที่บิดามารดาแนะนำ และมีการออมและใช้จ่ายเงินตามที่ญาติหรือพี่น้องแนะนำ ($\bar{X} = 4.13$) อันดับ 2 คือ มีการออมและใช้จ่ายเงินตามที่สื่อออนไลน์ ข้อความ ประชาสัมพันธ์ เช่น Facebook, อินเทอร์เน็ต แนะนำ ($\bar{X} = 4.12$) และอันดับ 3 คือ มีการออมและใช้จ่ายเงินตามที่ครูอาจารย์แนะนำ ($\bar{X} = 4.11$) และอันดับสุดท้าย คือ มีการออมและใช้จ่ายเงินตามที่เพื่อนแนะนำ และมีการออมและใช้จ่ายเงินตามแบบอย่างของคนที่มีชื่อเสียงแนะนำ ($\bar{X} = 4.09$)

ด้านการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม

ตารางที่ 4-5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต ด้านการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม

การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต ด้านการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{x}$	SD	แปลผล	อันดับ
1. ท่านทราบว่าสามารถควบคุมการใช้จ่ายเงินอย่างเหมาะสม ไม่เกิน ความจำเป็นได้	100 26.0%	233 60.5%	51 13.2%	1 0.3%	- -	4.12	0.623	มาก	1
2. ท่านคิดและทบทวนอย่างรอบคอบ และมีเหตุผลก่อนการใช้จ่าย สิ่งต่าง ๆ เสมอ	88 22.9%	207 53.8%	80 20.8%	4 1.0%	6 1.6%	3.95	0.786	มาก	3
3. ท่านมีการวางแผนการใช้จ่ายและการออมเงินอย่างเป็นขั้นตอน และเป็นระบบ	80 20.8%	222 57.7%	75 19.5%	5 1.3%	3 0.8%	3.96	0.724	มาก	2
4. ท่านมั่นใจว่ามีเงินออมของท่านเพียงพอที่จะใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน	75 19.5%	196 50.6%	85 22.1%	21 5.5%	8 2.1%	3.80	0.885	มาก	6
5. ท่านสามารถรับมือและหาทางป้องกันความล้มเหลวอันเกิดจาก การใช้จ่ายเงินได้ โดยมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว	74 19.2%	220 57.1%	64 16.6%	20 5.2%	7 1.8%	3.87	0.845	มาก	5
6. ท่านมีความรู้ ทราบถึงผลดีและผลเสียของการออมและการใช้ จ่ายเงิน และสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้	90 23.4%	201 52.2%	73 19.0%	15 3.9%	6 1.6%	3.92	0.845	มาก	4
7. ท่านทราบหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นอย่างดี และสามารถ นำมาประยุกต์ใช้กับการออมและการใช้จ่ายเงินในการดำรงชีวิตได้	92 23.9%	213 55.3%	58 15.1%	15 3.9%	7 1.8%	3.96	0.842	มาก	2
ค่าเฉลี่ยรวม						3.94	0.591	มาก	

จากตารางที่ 4-5 กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ความสามารถในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการดำเนินชีวิต ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94, SD = 0.591$) โดยประเด็น ที่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยเป็นอันดับ 1 คือ ทราบว่าสามารถควบคุมการใช้จ่ายเงินอย่างเหมาะสม ไม่เกินความจำเป็นได้ ($\bar{X} = 4.12$) อันดับ 2 คือ มีการวางแผนการใช้จ่ายและการออมเงินอย่างเป็น ขั้นตอนและเป็นระบบ และทราบหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นอย่างดี และสามารถนำมา ประยุกต์ใช้กับการออมและการใช้จ่ายเงินในการดำรงชีวิตได้ ($\bar{X} = 3.96$) และอันดับ 3 คือ คิดและทบทวนอย่างรอบคอบ และมีเหตุผลก่อนการใช้จ่ายสิ่งต่าง ๆ เสมอ ($\bar{X} = 3.95$) รองลงมาคือ มีความรู้ ทราบถึงผลดีและผลเสียของการออมและการใช้จ่ายเงิน และสามารถควบคุมพฤติกรรม ของตนเองได้ ($\bar{X} = 3.92$) สามารถรับมือและหาทางป้องกันความเสี่ยงอันเกิดจากการใช้จ่ายเงิน ได้ โดยมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ($\bar{X} = 3.87$) ตามลำดับ และอันดับสุดท้ายคือ มั่นใจว่ามีเงินออมของ ท่านเพียงพอที่จะใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน ($\bar{X} = 3.80$)

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตารางที่ 4-6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงิน

พฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงิน	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{X}$	SD	แปลผล	อันดับ
1. ท่านมีการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักสายกลาง รู้จักพอเพียง	86	194	95	10	-	3.92	0.755	มาก	8
	22.3%	50.4%	24.7%	2.6%	-				
2. ท่านมีการใช้จ่ายตามฐานะ ไม่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย	87	208	83	6	1	3.98	0.711	มาก	4
	22.6%	54.0%	21.6%	1.6%	0.3%				
3. ท่านสามารถดำรงชีวิตด้วยปัจจัยสี่ได้พอดีพอเหมาะกับความต้องการ	94	205	82	4	-	4.01	0.707	มาก	2
	24.4%	53.2%	21.3%	1.0%	-				
4. ท่านมีการทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย อยู่สม่ำเสมอ	93	208	74	10	-	4.00	0.734	มาก	3
	24.2%	54.0%	19.2%	2.6%	-				
5. ท่านมีการซื้อของโดยคำนึงถึงความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต มากกว่าตามกระแสโฆษณา	78	228	68	9	2	3.97	0.706	มาก	5
	20.3%	59.2%	17.7%	2.3%	0.6%				
6. ท่านมีเงินเหลือเก็บออมไว้ใช้ในยามจำเป็น	80	212	72	19	2	3.91	0.795	มาก	8
	20.8%	55.1%	18.7%	4.9%	0.5%				
7. ท่านมีการวางแผนการใช้จ่ายเงินเสมอ	87	211	75	9	3	3.96	0.764	มาก	6
	22.6%	54.8%	19.5%	2.3%	0.8%				
8. ท่านสามารถจัดการรายจ่ายให้เพียงพอกับรายรับได้	97	200	69	16	3	3.97	0.804	มาก	5
	25.2%	51.9%	17.9%	4.2%	0.8%				

ตารางที่ 4-6 (ต่อ)

พฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงิน	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{X}$	SD	แปลผล	อันดับ
9. ท่านใช้จ่ายเงินไปในทางที่ถูกต้อง เหมาะสม ไม่ใช้จ่ายเงินไปในทางที่ผิด เช่น ซื้อมาเสพผิด เล่นการพนัน เป็นต้น	95 24.7%	211 54.8%	75 19.5%	4 1.0%	-	4.03	0.695	มาก	1
10. ท่านรู้จักประมาณตนในการใช้จ่ายและการออมเงินอย่างเหมาะสม	76 19.7%	184 47.8%	111 28.8%	13 3.4%	1 0.3%	3.83	0.786	มาก	9
11. ท่านสามารถปฏิบัติตามแบบอย่างการดำรงชีวิตที่พอเพียง มีความพอดีในการใช้ชีวิตได้	98 25.5%	182 47.3%	91 23.6%	14 3.6%	-	3.95	0.797	มาก	7
12. ท่านมีการคำนึงถึงรายรับและรายจ่ายที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเสมอ เพื่อความเพียงพอในการใช้จ่ายเงิน	111 28.8%	170 44.2%	85 22.1%	19 4.9%	-	3.97	0.841	มาก	5
13. ท่านมีการออมเงินอย่างเป็นสัดส่วน แบ่งแยกตามความต้องการใช้จ่ายได้อย่างชัดเจน	90 23.4%	170 44.2%	101 26.2%	18 4.7%	6 1.6%	3.83	0.893	มาก	9
ค่าเฉลี่ยรวม						3.94	0.486	มาก	

จากตารางที่ 4-6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$, $SD = 0.486$) โดยประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติอันดับ 1 คือ การใช้จ่ายเงินไปในทางที่ถูกต้อง เหมาะสม ไม่ใช้จ่ายเงินไปในทางที่ผิด เช่น ซื้อยาเสพติด เล่นการพนัน เป็นต้น ($\bar{X} = 4.03$) อันดับ 2 คือ สามารถดำรงชีวิตด้วยปัจจัยสี่ได้พอดีพอเหมาะกับความต้องการ ($\bar{X} = 4.01$) และอันดับ 3 คือ มีการทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย อยู่สม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.00$) รองลงมาคือ มีการใช้จ่ายตามฐานะ ไม่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ($\bar{X} = 3.98$) มีการซื้อของโดยคำนึงถึงความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต มากกว่าตามกระแสโฆษณา และสามารถจัดการรายจ่ายให้เพียงพอกับรายรับได้ ท่านมีการคำนึงถึงรายรับและรายจ่ายที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเสมอ เพื่อความเพียงพอในการใช้จ่ายเงิน ($\bar{X} = 3.97$) มีการวางแผนการใช้จ่ายเงินเสมอ ($\bar{X} = 3.96$) สามารถปฏิบัติตามแบบอย่างการดำรงชีวิตที่พอเพียง มีความพอดีในการใช้ชีวิตได้ ($\bar{X} = 3.95$) มีการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักสายกลาง รู้จักพอเพียง ($\bar{X} = 3.92$) มีเงินเหลือเก็บออมไว้ใช้ในยามจำเป็น ($\bar{X} = 3.91$) ตามลำดับ และอันดับสุดท้ายคือ รู้จักประมาณตนในการใช้จ่ายและการออมเงินอย่างเหมาะสม และมีการออมเงินอย่างเป็นสัดส่วน แบ่งแยกตามความต้องการใช้จ่ายได้อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 3.83$)

ตอนที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) โดยมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏ ดังนี้

สมมติฐานการวิจัยที่ 1 เจตคติต่อพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

H_0 : เจตคติต่อพฤติกรรมไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

H_1 : เจตคติต่อพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตารางที่ 4-7 ผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยด้านเจตคติมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

	ปัจจัย	พฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงิน
ด้านเจตคติต่อพฤติกรรม	Pearson correlation	0.141**
	Sig. (2-tailed)	0.006
	N	385

หมายเหตุ: ** คือ มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

จากตารางที่ 4-7 พบว่า ค่า Sig. น้อยกว่า 0.01 นั่นคือ ปฏิเสธ H_0 หรือสมมติฐานหลัก และยอมรับ H_1 ที่ว่า: เจตคติต่อพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิต กล่าวคือ ปัจจัยด้านเจตคติต่อพฤติกรรมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 โดยสหสัมพันธ์ Pearson correlation เท่ากับ 0.141 กล่าวคือ มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกระดับน้อยมาก อธิบายได้ว่าหากกลุ่มตัวอย่างมีเจตคติต่อพฤติกรรมเพิ่มขึ้น จะทำให้พฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพิ่มขึ้นในระดับน้อยมาก

สมมติฐานการวิจัยที่ 2 การค้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

H_0 : การค้อยตามกลุ่มอ้างอิงไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

H_1 : การค้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตารางที่ 4-8 ผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยด้านด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

	ปัจจัย	พฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงิน
ด้านการคล้อยตาม	Pearson correlation	0.105*
กลุ่มอ้างอิง	Sig. (2-tailed)	0.040
	N	385

หมายเหตุ: * คือ มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 4-8 พบว่า ค่า Sig. น้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ปฏิเสธ H_0 หรือสมมติฐานหลัก และยอมรับ H_1 ที่ว่า: การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิต กล่าวคือ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยสหสัมพันธ์ Pearson correlation เท่ากับ 0.105 กล่าวคือ มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกระดับน้อยมาก อธิบายได้ว่าหากกลุ่มตัวอย่างมีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเพิ่มขึ้น จะทำให้พฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพิ่มขึ้นในระดับน้อยมาก

สมมติฐานการวิจัยที่ 3 การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

H_0 : การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

H_1 : การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตารางที่ 4-9 ผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

	ปัจจัย	พฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงิน
ด้านการรับรู้ความสามารถ	Pearson correlation	0.082
ในการควบคุมพฤติกรรม	Sig. (2-tailed)	0.107
	N	385

จากตารางที่ 4-9 พบว่า ค่า Sig. มากกว่า ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และ 0.01 นั่นคือ ยอมรับ H_0 หรือสมมติฐานหลัก การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิต กล่าวคือ ปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมนั้น ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยสหสัมพันธ์ Pearson correlation เท่ากับ 0.082 กล่าวคือ อธิบายได้ว่าหากกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมเพิ่มขึ้น จะไม่มีผลทำให้พฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพิ่มขึ้นหรือลดลงแต่อย่างใด

จากผลการทดสอบสมมติฐานด้วยวิธีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) สรุปได้ว่า ปัจจัยการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต ด้านเจตคติต่อพฤติกรรมและด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินดังกล่าว ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ สามารถสรุปผลการทดสอบสมมติฐานได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4-10 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ปัจจัยการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต	ผลการทดสอบสมมติฐาน
1. ด้านเจตคติต่อพฤติกรรม	มีความสัมพันธ์
2. ด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง	มีความสัมพันธ์
3. ด้านการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม	ไม่มีความสัมพันธ์

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงิน และทดสอบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน จำนวน 385 คน จากนักศึกษาทั้งสิ้น 20 คณะ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานด้วยค่าสถิติ Pearson correlation ทั้งนี้ สามารถสรุป อภิปรายผลการศึกษาและมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จากการรวบรวมข้อมูลพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 53.00 กำลังศึกษาอยู่ปีที่ 1 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 15.8 รองลงมาคือ คณะการจัดการและการท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 13.0 คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 11.7 ตามลำดับ ส่วนคณะที่น้อยที่สุดคือ คณะแพทยศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 0.5 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ 5,001-8,000 บาท/เดือน คิดเป็นร้อยละ 50.1 รองลงมาคือ มี 8,001-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 31.4 รายได้ต่ำกว่า 3,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 7.0 รายได้ 3,001-5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 6.0 และมีรายได้มากกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 5.5 ตามลำดับ ส่วนค่าใช้จ่ายต่อเดือนส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 5,001-8,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 57.4 รองลงมาคือ 8,001-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 15.3 มีค่าใช้จ่ายมากกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 13.2 มีค่าใช้จ่าย 3,001-5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 9.6 และต่ำกว่า 3,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 4.4 ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าตนเองมีรายได้เหลือบ้างเล็กน้อยหลังจากหักค่าใช้จ่ายต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 42.1 รองลงมาคือ มีรายได้เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 35.6 และมีรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย คิดเป็นร้อยละ 22.3

ตามลำดับ ทั้งนี้พบว่า ส่วนใหญ่มีการหารายได้พิเศษระหว่างเรียน คิดเป็นร้อยละ 58.7 ส่วนนักศึกษาที่ไม่ได้ทำงานหรือหารายได้ระหว่างเรียน คิดเป็นร้อยละ 41.3 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต

นิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน มีความเห็นต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยปัจจัยที่กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นด้วยมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง รองลงมาคือ ปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม และปัจจัยด้านเจตคติต่อพฤติกรรมตามลำดับ เมื่อพิจารณาผลการศึกษารายด้าน ปรากฏดังต่อไปนี้

1. ด้านเจตคติต่อพฤติกรรม พบว่าประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมากที่สุด คือ ประเด็นการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิตจะทำให้มีวิถีชีวิตที่ดีขึ้น รองลงมาคือ ประเด็นการปฏิบัติตามหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีให้สังคมไทย ประเด็นการปฏิบัติตามหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทำได้ง่าย สามารถปฏิบัติได้ ประเด็นการปฏิบัติตามหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทำได้ง่าย สามารถปฏิบัติได้ ประเด็นการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการเตรียมตัวให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ประเด็นปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และประเด็นการปฏิบัติตามหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเหมาะสมสำหรับคนที่เรียนสูง ๆ เท่านั้น เพราะต้องใช้ความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ประเด็นเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่มุ่งเน้นการแก้ปัญหาความยากจนของเกษตรกรเป็นหลัก ประเด็นเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่เหมาะสมสำหรับชาวบ้านโดยทั่วไป จึงไม่เกี่ยวกับนิสิตนักศึกษา ประเด็นการออมและการใช้จ่ายเงินตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทำได้ยากเพราะจะต้องพึ่งตนเองเป็นหลัก และประเด็นปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเน้นการปฏิบัติเพื่อความตระหนี่ ตามลำดับ

2. ด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง พบว่าประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมากที่สุด คือ ประเด็นมีการออมและใช้จ่ายเงินตามที่บิดามารดาแนะนำ และประเด็นมีการออมและใช้จ่ายเงินตามที่ญาติหรือพี่น้องแนะนำ รองลงมาคือ ประเด็นมีการออมและใช้จ่ายเงินตามที่สื่อออนไลน์ข้อความ ประชาสัมพันธ์ เช่น Facebook, อินเทอร์เน็ต แนะนำ ประเด็นมีการออมและใช้จ่ายเงินตามที่ครูอาจารย์แนะนำ ประเด็นมีการออมและใช้จ่ายเงินตามที่เพื่อนแนะนำ และประเด็นมีการออมและใช้จ่ายเงินตามแบบอย่างของคนที่มีชื่อเสียงแนะนำ ตามลำดับ

3. ด้านการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม พบว่าประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมากที่สุด คือ ประเด็นทราบว่าจะสามารถควบคุมการใช้จ่ายเงินอย่างเหมาะสม

ไม่เกินความจำเป็นได้ รองลงมาคือ ประเด็นมีการวางแผนการใช้จ่ายและการออมเงินอย่างเป็นขั้นตอนและเป็นระบบ และประเด็นทราบหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นอย่างดี และประเด็นสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการออมและการใช้จ่ายเงินในการดำรงชีวิตได้ ประเด็นคิดและทบทวนอย่างรอบคอบ และมีเหตุผลก่อนการใช้จ่ายสิ่งต่าง ๆ เสมอ ประเด็นมีความรู้ ทราบถึงผลดีและผลเสียของการออมและการใช้จ่ายเงิน และสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้ ประเด็นสามารถรับมือและหาทางป้องกันความล้มเหลวอันเกิดจากการใช้จ่ายเงินได้ โดยมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และประเด็นมั่นใจว่ามีเงินออมของท่านเพียงพอที่จะใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติมากที่สุด คือ ประเด็นการใช้จ่ายเงินไปในทางที่ถูกต้อง เหมาะสม ไม่ใช้จ่ายเงินไปในทางที่ผิด เช่น ซื้อยาเสพติด เล่นการพนัน เป็นต้น รองลงมาคือ ประเด็นสามารถดำรงชีวิตด้วยปัจจัยสี่ได้พอดีพอเหมาะกับความต้องการ ประเด็นมีการทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย อยู่สม่ำเสมอ ประเด็นมีการใช้จ่ายตามฐานะ ไม่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ประเด็นมีการซื้อของ โดยคำนึงถึงความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต มากกว่าตามกระแสโฆษณา ประเด็นสามารถจัดการรายจ่ายให้เพียงพอกับรายรับได้ ท่านมีการคำนึงถึงรายรับและรายจ่ายที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเสมอ เพื่อความเพียงพอในการใช้จ่ายเงิน ประเด็นมีการวางแผนการใช้จ่ายเงินเสมอ ประเด็นสามารถปฏิบัติตามแบบอย่างการดำรงชีวิตที่พอเพียง มีความพอดีในการใช้ชีวิตได้ ประเด็นมีการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักสายกลาง รู้จักพอเพียง ประเด็นมีเงินเหลือเก็บออมไว้ใช้ในยามจำเป็น ประเด็นรู้จักประมาณตนในการใช้จ่ายและการออมเงินอย่างเหมาะสม ประเด็นมีการออมเงินอย่างเป็นสัดส่วน แบ่งแยกตามความต้องการใช้จ่ายได้อย่างชัดเจนตามลำดับ

ตอนที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) โดยมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏ ดังนี้

สมมติฐานการวิจัยที่ 1 เจตคติต่อพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ปัจจัยด้านเจตคติมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเชิงบวกระดับน้อยมาก ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 กล่าวคือ หากกลุ่มตัวอย่างมีเจตคติต่อพฤติกรรมเพิ่มขึ้น จะทำให้พฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพิ่มขึ้นในระดับน้อยมาก

สมมติฐานการวิจัยที่ 2 การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ปัจจัยด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเชิงบวกระดับน้อยมาก ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 กล่าวคือ หากกลุ่มตัวอย่างมีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเพิ่มขึ้น จะทำให้พฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพิ่มขึ้นในระดับน้อยมาก

สมมติฐานการวิจัยที่ 3 การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมนั้นไม่มีความสัมพันธ์พฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กล่าวคือ หากกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมเพิ่มขึ้น จะไม่มีผลทำให้พฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพิ่มขึ้นหรือลดลงแต่อย่างใด

อภิปรายผล

การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต นิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน มีการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

โดยปัจจัยที่กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นด้วยมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านการคัดลอกตามกลุ่มอ้างอิง รองลงมา คือ ปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม และปัจจัยด้านเจตคติต่อพฤติกรรม ตามลำดับ ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of planned behavior: TPB) ที่นำเสนอโดย Ajzen (1991) ซึ่งได้พัฒนาแนวคิดดังกล่าวมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1985 ทฤษฎีนี้อธิบายว่า การแสดงพฤติกรรมของมนุษย์จะเกิดจากการชี้นำโดยความเชื่อ 3 ประการ ได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม (Behavioral beliefs) ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (Normative beliefs) และความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถในการควบคุม (Control beliefs) ซึ่งความเชื่อแต่ละตัวจะส่งผลต่อตัวแปรหรือพฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ สำหรับการคัดลอกตามกลุ่มอ้างอิง ซึ่งเป็นด้านที่กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นด้วยมากที่สุด เนื่องจากครอบครัวเป็นสถาบันที่มีความใกล้ชิดและเป็นแหล่งหล่อหลอมให้เกิดความเป็นตัวตนของแต่ละบุคคลมากที่สุด พฤติกรรมใดที่บุคคลในครอบครัว โดยเฉพาะพ่อแม่ปฏิบัติมาเป็นกิจวัตรอย่างต่อเนื่อง ขอมสืบทอดหรือได้รับการคัดลอกตามหรือปฏิบัติตามโดยบุคคลในครอบครัวได้ง่ายยิ่งขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ วรินทร์ สุรพล (2556, หน้า 1) ที่กล่าวว่า การอ้อมเป็นเรื่องการรู้ การคิด และการทำ ทำให้เกิดการเรียนรู้เรื่องสิ่งจะต้องพูดจริง ทำจริง คิดจริง และรู้จริง โดยเฉพาะคนในครอบครัว มีภรรยา หรือสามี และลูก ๆ รวมปู่ย่าตายาย ถ้าคนในครอบครัวรู้จักสิ่งจะ คือ ความซื่อสัตย์ ซื่อตรง จริงใจ รู้จักข่มใจในบางโอกาส รู้จักอดทนอดกลั้นก็มีคุณค่าต่อชีวิตของคนในครอบครัวอย่างมากมาย เมื่อพิจารณาผลการศึกษารายด้านสามารถอภิปรายผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ด้านเจตคติต่อพฤติกรรม พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีเจตคติต่อพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก โดยประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมากที่สุด คือ ประเด็นการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิตจะทำให้มีสติมีชีวิตที่ดีขึ้น ส่วนประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยน้อยที่สุด คือ ประเด็นปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเน้นการปฏิบัติเพื่อความตระหนี่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีความตระหนักว่าการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิตจะทำให้เกิดสิ่งดี ๆ ขึ้นในชีวิต ดังแนวคิดที่สำนักงานพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (2547, หน้า 1) ได้กล่าวไว้ว่า เศรษฐกิจพอเพียง ทำให้สามารถอุ้มชูตนเองได้ ทำให้อยู่ได้โดยไม่เดือดร้อน ผู้ที่มีและฐานะเพียงพอที่จะพึ่งตนเอง ย่อมสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้า และฐานะทางเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นไปตามลำดับต่อไปได้

2. ด้านการคัดลอกตามกลุ่มอ้างอิง พบว่าประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมากที่สุด คือ ประเด็นมีการอ้อมและใช้จ่ายเงินตามที่บิดามารดาแนะนำ และประเด็นมีการอ้อมและใช้จ่ายเงินตามที่ญาติหรือพี่น้องแนะนำ ส่วนประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยน้อยที่สุด คือ ประเด็นมีการอ้อมและใช้จ่ายเงินตามที่เพื่อนแนะนำและประเด็นมีการอ้อมและใช้จ่ายเงินตามแบบอย่าง

ของคนที่มีชื่อเสียงแนะนำ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้อื่นที่ไม่ใช่คนในครอบครัวอาจจะมีผลต่อพฤติกรรมต่าง ๆ ในการใช้ชีวิต แต่อาจมีผลน้อยในเรื่องของการเก็บออมและการใช้จ่าย ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมักจะคล้อยตามบุคคลในครอบครัวมากกว่า ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากบุคคลในครอบครัวเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดกันมากที่สุด และมีความสัมพันธ์ต่อกันมาเป็นเวลายาวนานแล้ว มีการพึ่งพาอาศัย และมีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือกันทางการเศรษฐกิจและการเงินต่อกันเป็นเรื่องปกติธรรมดาอยู่แล้ว ดังนั้น การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการออมและการใช้จ่ายเงินมาใช้ของคนในครอบครัวย่อมส่งผลให้คนในครอบครัวคนอื่น ๆ เกิดความคล้อยตามได้ไม่ยาก นอกจากนี้ การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ยังเน้นถึงความพอเพียงของทุกคนในครอบครัว ดังที่ประเวศ วะสี (2535) ได้กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง พอเพียงสำหรับทุกคน ทุกครอบครัว ไม่ใช่เศรษฐกิจแบบทอดทิ้งกัน

3. ด้านการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม พบว่าประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมากที่สุด คือ ประเด็นทราบว่าสามารถควบคุมการใช้จ่ายเงินอย่างเหมาะสม ไม่เกินความจำเป็นได้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าตนได้มีการควบคุมค่าใช้จ่ายได้เหมาะสมแล้ว ส่วนประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยน้อยที่สุด คือ ประเด็นมั่นใจว่ามีเงินออมของท่านเพียงพอที่จะใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างไม่มั่นใจว่าในยามฉุกเฉินจะมีเงินเพียงพอสำหรับใช้จ่ายในกรณีดังกล่าวหรือไม่ เนื่องจากไม่ได้มีการจัดสรรเงินเพื่อออมไว้ใช้ในยามฉุกเฉินแต่อย่างใด ทำให้อาจต้องรบกวนผู้อื่นเมื่อเกิดเหตุจำเป็นต้องใช้เงินขึ้น ซึ่งตามหลักความพอประมาณตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกล่าวว่า มีหลักปฏิบัติ 3 ขั้นตอน ที่จะนำไปสู่ความพอประมาณ ได้แก่ การออมเงินให้เพียงพอก่อนใช้จ่าย สำรองเงินเพื่อฉุกเฉินอย่างเพียงพอ และการยกระดับฐานะให้สูงขึ้นแบบพอเพียง (วรินทร์ สุรพล, 2556, หน้า 1) ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างอาจเห็นว่าตนยังอยู่ในวัยเรียน จึงยังไม่ให้ความสำคัญกับประเด็นดังกล่าว เมื่อถึงยามฉุกเฉินตนเองยังมีที่พึ่งเสมอ โดยเฉพาะบุคคลในครอบครัวที่ให้การสนับสนุนทางการเงินมาอย่างต่อเนื่อง

พฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการศึกษาหลายเรื่องที่พบว่า มีการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้อย่างหลากหลาย เช่น การศึกษาของ กรรณิการ์ ภิรมย์รัตน์ (2553) ที่ทำการศึกษารื่อง “พฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร” ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมีระดับความรู้ความเข้าใจและมีระดับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลัก

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมอยู่ในระดับสูง การศึกษาของ รัฐพงศ์ บุญญานุวัตร (2554) ได้ศึกษาเรื่อง “การนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในชุมชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร” ผลการศึกษาพบว่า การนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในชุมชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร พบว่า ระดับการปฏิบัติของประชาชนทั้งโดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก รวมทั้งผลการศึกษาของ วลัยพรรณ จันท์หอม (2554, หน้า 58-63) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของครูโรงเรียนกาญจนาอนุเคราะห์ จังหวัดกาญจนบุรี” โดยตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และตัวแปรตาม ได้แก่ การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของครูโรงเรียนกาญจนาอนุเคราะห์ จังหวัดกาญจนบุรี ผลการศึกษาพบว่า การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของครูโรงเรียนกาญจนาอนุเคราะห์ จังหวัดกาญจนบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เป็นต้น โดยประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติมากที่สุด คือ ประเด็นการใช้จ่ายเงินไปในทางที่ถูกต้องเหมาะสม ไม่ใช่ใช้จ่ายเงินไปในทางที่ผิด เช่น ซื้อยาเสพติด เล่นการพนัน เป็นต้น ส่วนประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ ประเด็นรู้จักประมาณตนในการใช้จ่ายและการออมเงินอย่างเหมาะสม และประเด็นมีการออมเงินอย่างเป็นสัดส่วน แบ่งแยกตามความต้องการใช้จ่ายได้อย่างชัดเจน ทั้งนี้ เนื่องจากการใช้ยาเสพติดและการเล่นการพนัน เป็นสิ่งที่มีความผิดทั้งทางกฎหมายและศีลธรรมอยู่แล้ว ทำให้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ปฏิบัติตามพฤติกรรมดังกล่าว ส่วนประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติตามในระดับที่ต่ำกว่าพฤติกรรมอื่น ๆ ได้แก่ การใช้จ่ายอย่างเหมาะสม โดยแบ่งแยกออกเป็น ส่วน ๆ รวมทั้งการแบ่งเงินเพื่อออมเงินอย่างเหมาะสมด้วย ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างยังให้ความสำคัญกับการจัดสรรเงินเพื่อเก็บออมค่อนข้างน้อย ซึ่งอาจส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างไม่มีเงินออมไว้ใช้ในยามจำเป็นหรือยามฉุกเฉิน ต้องหยิบยืมจากผู้อื่น หรือต้องพึ่งพาอาศัยครอบครัว สอดคล้องกับผลการศึกษาของ รัฐพงศ์ บุญญานุวัตร (2554) ที่ศึกษาเรื่อง “การนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในชุมชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร” ซึ่งถึงแม้ผลการศึกษาจะพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต แต่ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดียังอยู่ในลำดับท้าย ๆ ของการนำมาปฏิบัติ ทั้งนี้ การศึกษาดังกล่าวจึงได้มีข้อเสนอแนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดบริการวิชาการแก่ชุมชนในเรื่องเกี่ยวกับการออมและการทำบัญชีการออม รวมทั้งการให้ความรู้ด้านแนวทางการหลีกเลี่ยงความเสี่ยงต่ออบายมุขโดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชน และคนวัยทำงาน

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สมมติฐานที่ 1 จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยด้านเจตคติต่อพฤติกรรม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเชิงบวก ถึงจะส่งผลในระดับน้อยมากก็ตาม กล่าวคือ หากกลุ่มตัวอย่างมีเจตคติต่อพฤติกรรมในระดับที่สูงจะทำให้พฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ การที่บุคคลมีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมนั้น ๆ นั่นคือ จะทำให้มีความคิดเห็นในเชิงบวกและมีแนวโน้มที่จะทำตามพฤติกรรมนั้น ๆ ได้ง่ายขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ วิริยะ ประยูรสุวรรณ (2548) ที่กล่าวว่าเจตคติต่อพฤติกรรม (Attitude toward the behavior หรือ AB) เป็นปัจจัยส่วนบุคคล (Personal factors) ถ้าบุคคลมีความเชื่อว่าการทำพฤติกรรมใดแล้วจะได้รับผลทางบวก ก็จะมีแนวโน้มที่จะมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมนั้น และเมื่อมีทัศนคติทางบวกก็จะเกิดเจตนาหรือตั้งใจ (Intention) ที่จะแสดงพฤติกรรมนั้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ศศิวิมล บุญศุภา (2554) ที่ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเลือกซื้ออาหารสำเร็จรูปแช่แข็งพร้อมรับประทานของผู้บริโภค จากร้านสะดวกซื้อเซเว่น-อีเลฟเว่น ในเขตกรุงเทพมหานครตามกรอบแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน” ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ทัศนคติหรือเจตคติต่อพฤติกรรมในการเลือกซื้ออาหารสำเร็จรูปแช่แข็งพร้อมรับประทาน มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารสำเร็จรูปแช่แข็งพร้อมรับประทาน จากร้านสะดวกซื้อเซเว่น-อีเลฟเว่นของผู้บริโภคอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมติฐานที่ 2 จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงนั้น มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเชิงบวก กล่าวคือ หากกลุ่มตัวอย่างมีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเพิ่มขึ้น จะทำให้พฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงนั้น โดยเฉพาะบุคคลในครอบครัวเช่น พ่อ แม่ ญาติ พี่น้อง ซึ่งถือเป็นบุคคลในครอบครัวที่มักจะถ่ายทอดแต่สิ่งดีให้แก่กันและกัน การแนะนำหรือการมีพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายที่เหมาะสม อาจส่งเสริมให้กลุ่มตัวอย่างเกิดการทำตามหรือเลียนแบบพฤติกรรมที่เห็นว่ามีเหมาะสมดังได้โดยไม่ต้อง สอดคล้องกับแนวคิดของ วิริยะ ประยูรสุวรรณ (2548) ที่กล่าวว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective norm หรือ SN) นั้น เป็นการรับรู้ของบุคคลว่าคนอื่น ๆ ที่มีความสำคัญสำหรับเขาต้องการหรือไม่ต้องการให้เขาทำ

พฤติกรรมนั้น ๆ ถ้าบุคคลได้รับรู้ว่าคนที่มีความสำคัญต่อเขาได้ทำพฤติกรรมนั้น หรือต้องการให้เขาทำพฤติกรรมนั้น ก็จะมีแนวโน้มที่จะคล้อยตามและทำตามด้วย ผลการศึกษาดังกล่าว สอดคล้องกับผลการศึกษาของ เบญจพร พงศ์อำไพ (2551) ที่ได้ศึกษาเรื่อง “อิทธิพลของทัศนคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมต่อความตั้งใจของกลุ่มสมรสหญิงตั้งครรถ์ในการมารับบริการตรวจคัดกรองเลือดเพื่อหาการติดเชื้อเอชไอวี” ซึ่งผลการศึกษาพบว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง สามารถทำนายความแปรปรวนของความตั้งใจในการใช้บริการตรวจคัดกรองเลือดเพื่อหาการติดเชื้อเอชไอวีได้ผล

สมมติฐานที่ 3 จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยด้านความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมนั้น ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของกลุ่มตัวอย่างมีแต่อย่างใด ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากถึงแม้บุคคลจะสามารถควบคุมพฤติกรรมเกี่ยวกับการออมและการใช้จ่ายเงินของตนเองได้ แต่ไม่ได้หมายความว่าจะทำให้มีระดับพฤติกรรมการออมและการใช้จ่ายที่ดีขึ้นแต่อย่างใด เนื่องจากมีปัจจัยที่เข้ามาเกี่ยวข้องจำนวนมาก ที่จะทำให้คนเพิ่มการออมมากขึ้นหรือไม่ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ เบญจพร พงศ์อำไพ (2551) ที่ได้ศึกษาเรื่องอิทธิพลของทัศนคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมต่อความตั้งใจของกลุ่มสมรสหญิงตั้งครรถ์ในการมารับบริการตรวจคัดกรองเลือดเพื่อหาการติดเชื้อเอชไอวี ซึ่งผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมไม่สามารถทำนายความแปรปรวนของความตั้งใจในการใช้บริการตรวจคัดกรองเลือดเพื่อหาการติดเชื้อเอชไอวีได้แต่อย่างใด เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ ศศิวิมล บุญสุภา (2554) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเลือกซื้ออาหารสำเร็จรูปแช่แข็งพร้อมรับประทานของผู้บริโภคจากร้านสะดวกซื้อเซเว่น-อีเลฟเว่น ในเขตกรุงเทพมหานครตามกรอบแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ซึ่งผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมในการเลือกซื้ออาหารสำเร็จรูปแช่แข็งพร้อมรับประทาน ไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารสำเร็จรูปแช่แข็งพร้อมรับประทานจากร้านสะดวกซื้อดังกล่าว

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอเชิงนโยบาย

1. ผลการศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่าการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มักจะมีการออมและใช้จ่ายเงินตามที่บิดามารดาและญาติหรือพี่น้องแนะนำ รวมทั้งผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงจะมีผลทำให้เกิดการออมเพิ่มขึ้น ดังนั้น ควรมีการส่งเสริมการออมผ่านสถาบันครอบครัว หรือส่งเสริมให้มีการปลูกฝังให้รักการออมโดยคน

ในครอบครัวเดียวกัน เนื่องจากครอบครัวเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อการเพิ่มการออมของนักศึกษา เป็นอย่างยิ่ง

2. ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าหากกลุ่มตัวอย่างมีเจตคติต่อพฤติกรรมเพิ่มขึ้น จะทำให้พฤติกรรมในการออมเพิ่มขึ้น ดังนั้น ควรมีการส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งจะส่งผลให้เกิดเจตคติที่ดีมีผลต่อพฤติกรรมการออมดังกล่าว โดยเฉพาะประเด็นที่ควรส่งเสริมให้นิสิตมีความตระหนักรู้ ได้แก่ การน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิตจะให้นิสิตมีชีวิตที่ดีขึ้น เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีให้สังคมไทย และเป็นสิ่งที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ง่าย

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ผลการศึกษาพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติหรือมีระดับพฤติกรรมต่ำกว่าประเด็นอื่น ๆ คือ การรู้จักประมาณตน ในการใช้จ่ายและการออมเงินอย่างเหมาะสม มีการออมเงินอย่างเป็นสัดส่วนและแบ่งแยกตาม ความต้องการใช้จ่ายอย่างชัดเจน ดังนั้น สถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้ามาให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้จ่ายแก่นักศึกษาเกี่ยวกับสัดส่วนการใช้จ่ายเงินและการเก็บออมที่เหมาะสม เช่น การแบ่งรายได้ที่ได้มาสำหรับใช้จ่ายด้านไหนเป็นเงินสัดส่วนเท่าใด และควรออมสัดส่วนเท่าใดและควรออมด้วยวิธีการใด เป็นต้น เพื่อให้นิสิตมีความรู้ในการออมและการใช้จ่ายมากยิ่งขึ้น

2. ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าหากกลุ่มตัวอย่างมีเจตคติต่อพฤติกรรมและมีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงจะมีผลทำให้เกิดการออมเพิ่มขึ้น ดังนั้น สถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับการออม มีความตระหนักถึงความสำคัญของการออม ซึ่งจะช่วยให้มีเจตคติที่ดีต่อการออมในที่สุด

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการใช้เครื่องมือในการศึกษาที่มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น เช่น การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่มีการออม เพื่อศึกษาข้อมูลพฤติกรรมการออมและปัจจัยที่ความสัมพันธ์กับการออมให้ทราบรายละเอียดในเชิงลึกมากกว่านี้ ซึ่งจะนำไปสู่ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมหรือสนับสนุนการออมให้เกิดผลได้จริงในทางปฏิบัติยิ่งขึ้น

2. ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ควรเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการจำแนกกลุ่มตัวอย่างออกเป็นกลุ่มที่มีความหลากหลายยิ่งขึ้น เช่น กลุ่มตัวอย่างที่มีและไม่มี การออม กลุ่มตัวอย่างที่มีการหารายได้ระหว่างเรียนและไม่ได้หารายได้ระหว่างเรียน เป็นต้น เพื่อค้นหาสาเหตุ หรือปัจจัยที่ทำให้เกิดการออมที่มีความครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กรมการศาสนา. (2549). *แผนพัฒนาส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พุทธศักราช 2550*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กรณีการ์ ภิรมย์รัตน์. (2554). *รายงานการวิจัย ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตาม หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 และ มัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- กองทะเบียนและประมวลผลการศึกษา. (2560). *จำนวนนิสิตจำแนกตามคณะ*. ชลบุรี: กองทะเบียน และประมวลผลการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กานดา เตชะจันทร์หมอก. (2552). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงของครีวเรือน: ศึกษากรณีจังหวัดลพบุรี*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนาสังคม, คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม, สถาบันบัณฑิต พัฒนบริหารศาสตร์.
- ใจทิพย์ อุโพนานิช. (2555). *ความคิดเห็นของข้าราชการเรือนจำจังหวัดนนทบุรีต่อการนำปรัชญา เศรษฐกิจ พอเพียงมาสู่การปฏิบัติ*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนา สังคม, คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ฉานินฎา ศรีสิทธิชัยสกุล. (2550). *ทัศนะของพัฒนาการอำเภอต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปสู่การแก้ปัญหาความยากจน: กรณีศึกษากิจกรรมพัฒนาชุมชน*. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนาสังคม, คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ดวงพร ศรีชัย. (2550). *การศึกษาการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ของนักเรียนเตรียมทหาร*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการสอนสังคม ศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นพมาศ ศรีขวัญ. (2547). *ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อพฤติกรรมการลดน้ำหนัก การคล้อยตาม กลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมและพฤติกรรม การลดน้ำหนักของวัยรุ่นหญิง*. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการพยาบาล, คณะพยาบาลศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2544). *มิติทางวัฒนธรรมในยุคเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยา สิรินคร.

- เบญจพร พงศ์อำไพ. (2551). อิทธิพลของทัศนคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมต่อความตั้งใจของกลุ่มสมรสหญิงตั้งครรภ์ในการมารับบริการตรวจคัดกรองเลือดเพื่อหาการติดเชื้อเอชไอวี. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ปนัดดา ดวงแก้ว. (2553). การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของข้าราชการสังกัดกองการกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ กรมการทหารสื่อสาร. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ประเวศ ะสี. (2542). เศรษฐกิจพอเพียงและประชาสังคม: แนวทางพลิกฟื้นเศรษฐกิจสังคม. กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน.
- ผ่องศรี วาณิชย์สุภวงษ์. (2546). เอกสารคำสอนระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4). ปัตตานี: ฝ่ายเทคโนโลยีการศึกษา สำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- พัชรี ดวงจันทร์. (2550). ปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการป้องกันโรคอ้วนและดัชนีมวลกายในเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิต กรุงเทพมหานคร. คุุณิพนธ์วิทยาศาสตร์คุุณิบัณฑิต, สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- รัฐพงศ์ บุญญานุวัตร. (2554). การนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในชุมชนเขตคูสิต กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- รัตนพงษ์ จันทะวงษ์. (2546). ทูทางสังคมที่สัมพันธ์ต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน: กรณีศึกษาตำบลพระประโทน อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา, บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันราชภัฏนครปฐม.
- วิษณุสารณ์ วีระพันธุ์. (2552). การดำเนินตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: ศึกษากรณีบ้านบัวงามตำบลสีบัวทอง อำเภอแสวงหา จังหวัดอ่างทอง. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาสังคม, คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วรินทร์ สุรพลชัย. (2556). เศรษฐกิจพอเพียง กับความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดี. เข้าถึงได้จาก <https://th-th.facebook.com/notes/อารยะ-ลายประวัติ/เศรษฐกิจพอเพียง-กับความมีเหตุผล-และการมีภูมิคุ้มกันที่ดี/796611297017687/>.

- วลัยพรรณ จันท์หอม. (2553). การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของครู
โรงเรียนกาญจนาอนุเคราะห์ จังหวัดกาญจนบุรี. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสวนสุนันทา.
- ศศิวิมล บุญสุภา. (2554). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเลือกซื้ออาหารสำเร็จรูปแช่แข็ง
พร้อมรับประทานของผู้บริโภคจากร้านสะดวกซื้อ เซเว่น-อีเลฟเว่น ในเขต
กรุงเทพมหานคร ตามกรอบแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน. การศึกษาเฉพาะบุคคล
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารธุรกิจ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ศักดิ์ชัย คำชู. (2550). รายงานการวิจัย การประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในองค์กร: ศึกษา
กรณีศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านบึง. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิต
พัฒนบริหารศาสตร์.
- สมศักดิ์ ตรงงาม. (2553). การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของ
ประชาชนใน อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสวนสุนันทา.
- สันสกฤต มณีโมไนย. (2553). รายงานการวิจัย ความรู้ ความเข้าใจและการนำปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต: ศึกษากรณีนักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ คณะพัฒนา
สังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. กรุงเทพฯ:
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์. (2548). สมุดบันทึกเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ:
สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.
- สำนักงานพิเศษเพื่อประสานงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. (2547). เศรษฐกิจพอเพียง.
กรุงเทพฯ: สำนักงานพิเศษเพื่อประสานงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ.
- สุนทร กุลวัฒน์รพงศ์. (2544). ตามรอยพระราชดำริ เศรษฐกิจพอเพียง-ทฤษฎีใหม่. กรุงเทพฯ:
ชมรมเด็ก.
- สุวรรณา วิริยะประยูร. (2548). พฤติกรรมการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ตามแนวทฤษฎีพฤติกรรม
ตามแผน. เข้าถึงได้จาก www.mea.or.th/internet/hdd/hdd1.pdf
- สุเมธ ดันดิเวชกุล. (2544). เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริในใต้เบื้องพระยุคลบาท.
กรุงเทพฯ: มติชน.
- โสภณ สุภาพงษ์. (2547). โสภณ สุภาพงษ์ เลมอนฟาร์ม เส้นทางการศึกษาตามแนวเศรษฐกิจ
พอเพียง. *สกุลไทย*, 45, 70-92.

- ไสว บุญมา. (2543). *เศรษฐกิจพอเพียง: ภูมิปัญญาชาติไทย*. กรุงเทพฯ: พี เอ ลีฟวิ่ง.
- หทัยรัตน์ อยู่รอด. (2550). *รายงานการวิจัย ทักษะของพนักงานต่อการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต* กรณีศึกษา: บริษัท โจนส์ แลง ลาซาลล์ (ประเทศไทย) จำกัด. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อัจฉรา ราชแก้ว. (2551). *รายงานการวิจัย การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตพนักงานขับรถโดยสารประจำทาง จังหวัดปทุมธานี*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- Ajzen, I. (1991). The theory of planned behavior, organizational behavior and human decision. *Processes, 50*, 179-211.
- Ajzen, I., & Fishbein, M. (1980). *Understanding attitudes and predicting social behavior*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Crow, L. D., & Crow. A. (1969). *Reading in human learning*. New York: McKay.
- Giffin, V. R. (1989). Self-directed learning: Theories. In Titms, Colin J. (Ed.). *Lifelong education for adults: An International handbook*. New York: Pergaman.
- Good, C. V. (1959). *Dictionary of education*. New York: McGraw Hill.
- Hillgard, E. R. (1962). *Introduction to psychology*. New York: Harcourt Brace and World.
- Knowles, M. S. (1975). *Self-directed learning: A guild for learnings and teachers*. New York: Association.
- Numally, J. C. (1978). *Psychometric theory*. New York: McGraw-Hill.
- Thurstone, L. L. (1968). *Attitude theory and measurement*. New York: John Wiley & Son.
- Wikstrom, S., & Normann, R. (1994). *Knowledge and value: A new perspective on corporate transformation*. New York: Rutledge.
- Wollfolk, A. E. (1998). *Educational psychology*. Boston: Allyn Bacon.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงิน
ของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่1 มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน
ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

*****

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามเพื่อการวิจัยฉบับนี้ มุ่งศึกษาพฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
  2. ข้อมูลและคำตอบของนิสิตจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่องานวิจัย เนื่องจากสามารถนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพของนิสิตในด้านต่าง ๆ ต่อไป
  3. คำตอบของนิสิตหรือข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับและจะนำไปใช้ในการวิจัยเท่านั้น ดังนั้นขอให้นิสิตตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความเป็นจริง
  4. แบบสอบถามมีทั้งหมด 4 ตอน คือ
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนิสิต
ตอนที่ 2 พฤติกรรมตามแผนและการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต
ตอนที่ 3 พฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ตอนที่ 4 ความคิดเห็นของนิสิตต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้
ในการดำเนินชีวิตในด้านการออมและการใช้จ่ายเงิน
- ผู้วิจัยขอให้นิสิตทำเครื่องหมาย และตอบคำถามลงในช่องที่ตรงกับการปฏิบัติของนิสิต ทั้งนี้ ขอขอบคุณนิสิตทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนิสิต

1. เพศ

- 1) ชาย 2) หญิง

2. คณะที่ท่านกำลังศึกษา (ระบุ)

3. รายได้ต่อเดือน (รวมทั้งที่ได้รับจากผู้ปกครอง)

- 1) ต่ำกว่า 3,000 บาท 2) 3,000-5,000 บาท
 3) 5,001-8,000 บาท 4) 8,001-10,000 บาท
 5) มากกว่า 10,000 บาท

4. ค่าใช้จ่ายต่อเดือน

- 1) ต่ำกว่า 3,000 บาท 2) 3,000-5,000 บาท
 3) 5,001-8,000 บาท 4) 8,001-10,000 บาท
 5) มากกว่า 10,000 บาท

5. จำนวนเงินที่ได้รับเมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายต่อเดือน

- พอดี เหลือเก็บบ้างเล็กน้อย ไม่พอใช้

6. ท่านได้ทำงานหารายได้พิเศษระหว่างเรียนหรือไม่

- 1) ทำ 2) ไม่ทำ

ตอนที่ 2 พฤติกรรมตามแผนและการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต

คำชี้แจง: ให้ทำเครื่องหมาย ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน

ที่	การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านเจตคติต่อพฤติกรรม					
1.	การน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิตจะทำให้บัณฑิตมีชีวิตที่ดีขึ้น					

ที่	การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2.	การออมและการใช้จ่ายเงินตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทำได้ยากเพราะจะต้องพึ่งตนเองเป็นหลัก					
3.	ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเน้นการปฏิบัติเพื่อความตระหนี่					
4.	ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต					
5.	การปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการเตรียมตัวให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น					
6.	การปฏิบัติตามหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเหมาะสำหรับคนที่เรียนสูง ๆ เท่านั้น เพราะต้องใช้ความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ					
7.	การปฏิบัติตามหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทำได้ง่าย ท่านคิดว่าท่านสามารถปฏิบัติได้					
8.	เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่เหมาะสมสำหรับชาวบ้าน โดยทั่วไป จึงไม่เกี่ยวกับนิสิตนักศึกษา					
9.	เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่มุ่งเน้นการแก้ปัญหาคความยากจนของเกษตรกรเป็นหลัก					
10.	การน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวันเป็นเรื่องง่ายเพราะมีแบบอย่างให้เรียนรู้					

ที่	การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
11.	การปฏิบัติตามหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีให้สังคมไทย					
	ด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง					
12.	ท่านมีการออมและใช้จ่ายเงินตามที่บิดามารดาแนะนำมาน้อยเพียงใด					
13.	ท่านมีการออมและใช้จ่ายเงินตามที่เพื่อนแนะนำมาน้อยเพียงใด					
14.	ท่านมีการออมและใช้จ่ายเงินตามที่ครูอาจารย์แนะนำมาน้อยเพียงใด					
15.	ท่านมีการออมและใช้จ่ายเงินตามที่ญาติหรือพี่น้องแนะนำมาน้อยเพียงใด					
16.	ท่านมีการออมและใช้จ่ายเงินตามแบบอย่างของคนที่มีชื่อเสียงแนะนำมาน้อยเพียงใด					
17.	ท่านมีการออมและใช้จ่ายเงินตามที่สื่อออนไลน์ ข้อความ ประชาสัมพันธ์ เช่น Facebook, อินเทอร์เน็ต เป็นต้น แนะนำมาน้อยเพียงใด					
	ด้านการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม					
18.	ท่านทราบว่าสามารถควบคุมการใช้จ่ายเงินอย่างเหมาะสม ไม่เกินความจำเป็นได้					
19.	ท่านคิดและทบทวนอย่างรอบคอบ และมีเหตุผลก่อนการใช้จ่ายสิ่งต่าง ๆ เสมอ					
20.	ท่านมีการวางแผนการใช้จ่ายและการออมเงินอย่างเป็นขั้นตอนและเป็นระบบ					

ที่	การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
21.	ท่านมั่นใจว่ามีเงินออมของท่านเพียงพอที่จะใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน					
22.	ท่านสามารถรับมือและหาทางป้องกันความล้มเหลวอันเกิดจากการใช้จ่ายเงินได้โดยมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว					
23.	ท่านมีความรู้ ทราบถึงผลดีและผลเสียของการออมและการใช้จ่ายเงิน และสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้					
24.	ท่านทราบหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นอย่างดี และสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการออมและการใช้จ่ายเงินในการดำรงชีวิตได้					

ตอนที่ 3 พฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงินของนิสิต

คำชี้แจง: ให้ทำเครื่องหมาย ลงในช่องที่ตรงกับการปฏิบัติตามจริงของท่าน

ที่	พฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงิน	เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	เป็นบางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย
1.	ท่านมีการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักสายกลาง รู้จักพอเพียง					
2.	ท่านมีการใช้จ่ายตามฐานะ ไม่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย					
3.	ท่านสามารถดำรงชีวิตด้วยปัจจัยสี่ได้พอดีพอเหมาะกับความต้องการ					
4.	ท่านมีการทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายอยู่เสมอ					

ที่	พฤติกรรมในการออมและการใช้จ่ายเงิน	เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	เป็นบางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย
5.	ท่านมีการซื้อของโดยคำนึงถึงความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต มากกว่าตามกระแสโฆษณา					
6.	ท่านมีเงินเหลือเก็บออมไว้ใช้ในยามจำเป็น					
7.	ท่านมีการวางแผนการใช้จ่ายเงินเสมอ					
8.	ท่านสามารถจัดการรายจ่ายให้เพียงพอกับรายรับได้					
9.	ท่านใช้จ่ายเงินไปในทางที่ถูกต้องเหมาะสม ไม่ใช้จ่ายเงินไปในทางที่ผิด เช่น ซื้อยาเสพติด เล่นการพนัน เป็นต้น					
10.	ท่านรู้จักประมาณตนในการใช้จ่ายและการออมเงินอย่างเหมาะสม					
11.	ท่านสามารถปฏิบัติตามแบบอย่างการดำรงชีวิตที่พอเพียง มีความพอดีในการใช้ชีวิตได้					
12.	ท่านมีการคำนึงถึงรายรับและรายจ่ายที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเสมอ เพื่อความเพียงพอในการใช้จ่ายเงิน					
13.	ท่านมีการออมเงินอย่างเป็นสัดส่วน แบ่งแยกตามความต้องการใช้จ่ายได้อย่างชัดเจน					

ภาคผนวก ข
ผลการทดสอบสมมติฐาน

Correlations

		a	b	c	behavior
a	Pearson Correlation	1	.558**	.417**	.141**
	Sig. (2-tailed)		.000	.000	.006
	N	385	385	385	385
b	Pearson Correlation	.558**	1	.492**	.105*
	Sig. (2-tailed)	.000		.000	.040
	N	385	385	385	385
c	Pearson Correlation	.417**	.492**	1	.082
	Sig. (2-tailed)	.000	.000		.107
	N	385	385	385	385
behavior	Pearson Correlation	.141**	.105*	.082	1
	Sig. (2-tailed)	.006	.040	.107	
	N	385	385	385	385

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* . Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).